

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 6.—, celoletno Din 12.—.

Organizirajmo se!

Demokratska stranka ima tudi po deželi povsod svoje zveste pristaše, katerim njihova značajnost ni dopuščala, da bi zapustili svojo staro zastavo, pod katero so se leta in leta borili za idejo napredka in prosvete. Iz rezultatov volitev v ustavotvorno skupščino je bilo razvidno, da so v Sloveniji le redki kraji, kjer bi ne bilo vsaj par volilcev za našo stranko, ki je in ostane najodločnejša borilka proti temi klerikalizmu. Demokratska stranka, ki si je v svesti, da vrši s pobijanjem in razkrinkavanjem nazadnjaštva le svojo sveto dolžnost, doživlja zaradi svoje odločnosti najljubejši navale nasprotnikov, ki se poslužujejo v boju proti njej vseh, tudi najgnusnejših sredstev.

Klerikalci napenajo vse sile, da bi zrušili našo stranko na deželi. To je opasno za one naše pristaše, ki so v klerikalnih občinah v veliki manjšini ter zato obdani neprestano od klerikalcev, ki jih izkušajo na ta ali oni način izneveriti njihovim načelom. Klerikalci vršijo propagando od moža do moža, lažejo, zavijajo, grozijo, oblegajo trdnjave neprestano, in če vržeš takega črnuharja pri enih vratih ven, se ti kmalu vrne pri drugih. Ne vemo, kakšne uspehe žanje takšno klerikalno jurisanje, mislimo si le, da je gotovo opasno.

Razmere v državi, katerim še mnogo manjka do urejenosti, so najljubše klerikalno sredstvo za agitacijo. Nič se ne dá bolj zlorabljati, nego to. Okoli tega se lahko beseđi in klobasari, kar ti je milo in drago. Kaj je lažje, nego z razmerami nezadovoljnega človeka preveriti, da je takega stanja v državi kriva vlada, režim ali celo posamezen demokrat ali samostojnež. Takele laži in zavijanja ne stanejo nič, si mislijo klerikalci, koristijo pa morebiti stranki, ako se posreči vloviti kakkega omahljivca. Sicer to klerikalno orožje vedno več izgublja na ostrini, ker se razmere vidno bolj-

šajo pod sedanjo vlado, ki dela kljub najogabnejšim napadom s strani opozicije vstrajno za blagor ljudstva. Delo vlade je, da je navzlic slabi letini prenehala naraščati draginja in da se je znatno zboljšala vrednost našega denarja. Pri tem imajo velike zasluge slovenski demokrati, zlasti minister dr. Zerjav, katerega delo je zlasti akcija za pobijanje draginje. Klerikalna opozicija ni naredila ničesar, kar bi narodu koristilo. Še celo proti amerišku posojilu je bila, s katerim si bomo uredili promet in s pomočjo katerega se je zboljšala vrednost našega denarja in se pobija draginja. Niso v naši državi razmere več tako slabe, kakor bi to radi komu dopovedali klerikalci. Inozemci, ki prihajajo sedaj k nam, se ne morejo načuditi, kako je bilo mogoče iz Jugoslavije, ki je bila ob preobratu v gospodarskem oziru tako rekoč kup razvalin, napraviti že tako urejeno državo.

Boj proti klerikalnim kolo-vodjem, ki z lažmi in zavijanjem zapeljujejo narod, se mora vršiti vztrajno. Popolnoma pravilno je, če se v tem boju napredne stranke podpirajo in če v tem oziru pomagajo demokrati n. pr. samostojnim kmetom. Da bo takšen boj uspešnejši, je pa tudi potrebno, da se demokrati, kot najodločnejši nosilci napredne misli med Slovenci, povsod organizirajo v svoje organizacije, kjer še namreč takih organizacij ni. Nič ne de, če je v kateri občini malo pristašev, naj se na več občin osnuje ena organizacija! Kolikorkoli je naših ljudi, skupaj v organizacijo! V skupnosti je sila. Naj nas ne plašijo niti posamezni dezertjerji iz naše stranke, ne oni posamezni nergači, ki se sicer tudi imenujejo naprednjake, ki pa namenoma vidijo vse črno in ki neprestano po oštarjih in povsod prodajajo svoje klobasarije za visoko modrost.

Turške homatije

O turških homatijah se je po svetu govorilo in pisalo skozi več stoletij, ker divji turški narod je tako pritiskal druge narode, ki so živeli v njegovi državi in pod njegovim gospodstvom, da so bili upori teh krščanskih narodov na dnevnem redu.

Velika je bila moč Turčije skozi stoletja in dolgo ni bilo sile, ki bi Turčijo premagala. S časom je pa to vendar-le šlo in oslobodilo se je več narodov: Rumuni, Grki in Srbi, končno pa — z rusko pomočjo tudi Bolgari. V Evropi je ostala v turški oblasti samo še Stara Srbija z Macedonijo in Albanijo in Tracija kot zaledje Carigrada. Balkanska vojna leta 1912. je prinesla Turčiji tak poraz, da je skoraj vse to izgubila in

ostal ji je v Evropi samo še Carigrad z morskimi ožinami Dardaneli in Bosporom in majhnim zaledjem.

V svetovni vojni se je Turčija — kakor znano — pridružila Nemčiji in Avstriji, storila je torej enako nemnost kot Bolgarska. Zato je morala nositi vse posledice izgubljene vojne: morala je odstopiti Tracijo in velik del Male Azije Grčiji, v Carigradu in morskimi ožinami je pa gospodarila antanta, v prvi vrsti Anglija, ki je imela z morskimi ožinami svoje posebne namene, naperjene proti koristim Rusije, katerim je hotela še dalje zapirati dohod v Sredozemsko morje, kakor Anglija sploh odrija Slované od morja, ker se boji močnega Slovanstva.

V Carigradu je sicer dalje vladal sultan, ki se je antanti popolnoma uklonil. Našlo se je pa med Turki dosti takih ljudi, ki ponižanja niso mogli prenesti in iz teh ljudi je sestavil nadarjeni vojaški poveljnik Kemal-paša v Mali Aziji dobro organizirano in opremljeno vojsko, s katero je napadel in pregnal iz Male Azije Orke.

To je bila za ves svet prava senzacija in kmalu se je pokazalo, da Anglija podpira Grčijo, Francija pa Turčijo in v Evropi je nastala velika napetost. Takrat se je zdelo, da bo tudi naša država zapletena v dogodke, ampak stvar se je poravnala mirno na ta način, da se skliče posebna konferenca zainteresiranih sil, na kateri naj se končno sklepa o raznih vprašanih bližnjega vzhoda, v prvi vrsti o usodi Tracije in morskih ožin.

Ta konferenca se še ni sestala in mislilo se je, da ostane vse mirno in da se prepusti tej konferenci — na kateri bo zastopana tudi naša država — da ona sporazumno sklepa o vseh spornih vprašanih. Kemalovi pristaši — in to so vsi Turki — pa niso mirovali, temveč so uvedli v Carigrad svojo upravo ter odstavili sultana in njegovo vlado!

Ker so postali Turki sploh zelo podjetni, so ta dejanja izzvala novo svetovno senzacijo in — turške homatije so zopet na dnevnem redu.

Morda se konferenci, ki bo v kratkem v Lausanni, vendar posreči napraviti konec turškim homatijam, ker ti časi so vendar že zdavnaj minuli, ko so mogli Turki vznemirjati celo Evropo. Evropa potrebuje miru, to naj se pove Turkom, in naj se jim dopove, da je Evropa že do grla sita njihovih homatij v tej ali oni obliki.

Pripominjamo, da Turki sami za sebe niso nevarni, oni so mogli premagati samo Grčijo, ki je slaba in ima tudi celo slabo armado. Ampak nevarna je Turčija zaradi tega, ker se na njenem ozemlju križajo interesi evropskih velikih sil. Toda ravno zato, ker vemo, da je tudi tem velikim silam mir neobhodno potreben, smo prepričani, da bo zadeva s turškimi homatijami končala mirno, brez prelivanja krvi.

Politični pregled

Politični položaj v državi se je razjasnil in za enkrat je odstranjena vsaka nevarnost krize, ki v današnjih razmerah nikakor ne bi bila dobrodošla. Krizo si pač želi opozicija, posebno klerikalci, ker upajo, da bi mogli v kalnem ribariti. One stranke, ki se zavedajo, da je potrebno v prvi vrsti delo na ureditvi države, so proti vsaki krizi, ki rešitve ne bi prinesla, pač pa bi zakonodajno delo zavlekla v nedogled. Nahajamo se v vrtincu mednarodnih zapletljajev in v takih časih moramo imeti močno in trdno

vlado. Zato so ponehala nasprotja med radikalc in demokrati, ker je obema strankama korist države višja kot korist stranke. Opozicijske stranke, ki jim je strankarska korist prva in glavna skrb, so zopet razočarane in prevarane v svojih nadah — in prav je tako, ker sedaj vsaj

narodna skupščina nemoteno dela in bo delala, dokler ne dokonča svojega programa, ki bi bil sicer odložen na kdo ve kdaj. In v delovnem programu so prav koristni predlogi, med njimi zakon o uradnikih, zakon o vojni odškodnini, zakon o končni ureditvi agrarnih odnošajev itd.

Zelo važna dogodka v naši zunanji politiki sta

prihoda dveh državnikov sosednjih držav v Beograd

in sicer grškega zunanjega ministra Politisa, ki je razpravljal z ministrom predsednikom Pašićem in ministrom zunanjih zadev dr. Ninčićem o raznih visečih vprašanih med našo državo in njeno južno sosedo Grčijo, ki je postala po strahovitem polomu v Mali Aziji veliko bolj pristopna za sporazumno politiko z našo državo in je pripravljena dati naši državi v svojem solunskem pristanišču velike trgovske pravice. Solunsko pristanišče je zelo potrebno zunanji trgovini celega jugovzhodnega dela naše države in zato se izroči naši upravi del pristanišča, tako, da se bo naša zunanja trgovina preko Soluna nemoteno razvijala. Razen tega se regulira reka Vardar, ki izvira na našem ozemlju in se izliva v Egejsko morje v Solunu in tako bo omogočen promet s parniki med solunskim pristaniščem in južnimi deli naše države. Grčija bi tudi rada vstopila v Malo antanto.

Še večjo napetost napravlja napovedani prihod v Beograd bolgarskega ministrskega predsednika Stambolijskega, ki prihaja v svrhu izravnjanja spora med Jugoslavijo in Bolgarsko,

ki obstoja radi tega, ker se je Bolgarska udeležila svetovne vojne na strani sovražnikov Srbije in je zelo trpinčila srbsko ljudstvo v onih delih Srbije, ki jih je s svojo armado zasedla. Sicer je po končani vojni bolgarski kralj Ferdinand, ki je največ zakrivil bolgarsko izdaistvo, zbežal v svojo nemško domovino in nova bolgarska vlada, ki jo je sestavil Stambolijski, se je delala nedolžno na vojni ter nam je vedno zatrjevala, da hoče živeti Bolgarija za bodoče v najboljših odnošajih z našo državo, ampak miru vseeno nismo imeli pred Bolgarsko do najnovejšega časa. V Macedonijo so prihajale iz Bolgarske številne komitaške čete, ki so ropale, požigale in morale ter na ta način vznemirjale naše mirno prebivalstvo. Temu mora biti konec, to je prvi in glavni

naš pogoj za obnovitev prijateljskih odnosov z Bolgarsko! Sofijska vlada mora najti način, da prepreči prehod komitaskih čet iz Bolgarske v našo Macedonijo in mora ukreniti vse, da preneha na Bolgarskem vsako hujkanje proti naši državi. Pravijo, da je Stambolijski resen in razsoden državnik, ki uvideva nujnost dobrih in bratskih odnosov med obema jugoslovanskima sosednjima državama in zato je upati in pričakovati, da se v razgovorih med njim in našimi državniki najde podlaga za bratsko zblizanje med obema bratskima državama. Tudi za našo državo bi bilo velikega pomena, ako bi se Bolgarija resnično izpreobrnila in začela voditi pravo jugoslovansko politiko.

Na jugoslovansko stališče se je začel postavljati tudi

znani hrvatski Radić,

ki sporoča v svojem glasilu italijanskim fašistom, da naj nikar ne mislijo, da bodo oni imeli kakih koristi od spora med Hrvati in Srbi, ker ako bi fašisti napadli na jugoslovansko ozemlje, bi našli proti sebi združene Hrvate in Srbe, ker Hrvati niso sovražniki Srbov, temveč samo nasprotniki sedanje Pašičeve vlade. Se bo že sprijaznil z razmerami tudi Radić, ki že začenja uvidevati, da so hrvatske dežele varne pred zunanjimi sovražniki samo v okrilju močne in složne jugoslovanske države, ki štiti v enaki meri slovenske, hrvatske in srbske koristi.

Italijani menda sami uvidevajo, da nam ne morejo škoditi več kot so nam že in zato danes govorijo tudi fašisti za sporazum z Jugoslavijo

in njihov ministrski predsednik Mussolini, ki je bil do sedaj znan kot največji sovražnik Jugoslavije, se je takoj, ko je prevzel vladu in s tem vso odgovornost, močno izpremenil, imel je dolg, zelo prijazen razgovor z našim rimskim poslanikom ter je takoj izrazil željo, da bi se sestal z zunanjim ministrom dr. Ninčičem in se je z njim sporazumel v spornih vprašanjih, ki obstajajo med Italijo in Jugoslavijo. Ko so fašisti prevzeli vladu, se je splošno mislilo, da bodo razveljavili rapalsko pogodbo, ki je bila sklenjena med Italijo in Jugoslavijo, ker so — dokler so bili v opoziciji — vedno vpili, da je pogodba, ki izroča Italiji okoli 600.000 Jugo-

slovanov — krivična za Italijo, ki bi morala odvzeti Jugoslaviji še več ozemlja, posebno celo Dalmacijo! Pa vse to je bilo samo prazno vpitje, ker kakor hitro se je fašistom posrečilo dobiti vladu v svoje roke, so morali izprevideti, da bi bila Italija v vsakem sporu z Jugoslavijo popolnoma osamljena, da je zaveznici Anglija in Francija ne samo ne bi podpirali, temveč bi jej še nasprotovali. Zato so fašisti po svojih voditeljih takoj na ves glas izjavili, da priznavajo rapalsko pogodbo in da bodo izvrševali vse njene določbe! To je najboljši dokaz, da je mednarodni položaj Jugoslavije po štirih letih njenega obstoja močno utrjen in to nas navdaja s prepričanjem, da bo lepa bodočnost naše države, ki ima vse predpogoje za lep razvoj. Čim bolj se urejujejo notranje razmere v državi, tem večja postaja njena zunanja moč, tem večji njen ugled v prijateljskem in sovražnem inozemstvu. Zato zaslužijo najostrejšo obsodbo in zaničevanje vseh poštenih Jugoslovancev oni, ki hujskajo ljudstvo proti lastni narodni državi, ki daje ljudstvu zaščito na zunaj in možnosti gospodarskega in kulturnega razvoja na znotraj.

Dopisi

Poljanska dolina. Od zadnjih občinskih volitev dalje počiva napredno politično delo v naši dolini. Pred časom dobro uvedene organizacije spijo spanje pravičnega. Kaj je neki temu vzrok? Najbrž se ne motimo, če trdimo, da je temu političnemu mrtvilu kriva predvsem stara neodpustna napačna navada vodilnih naprednih mož, ki mislijo, da je z dokončanimi volitvami že opravljeno in končano tudi vsako politično delo, ki se ima pa ravno v političnih krajevnih organizacijah neumorno nadaljevati. Naprednjaki, ta način je napačen in skrajno škodljiv, kajti s tem izgubijo posamezni člani vsako zvezo z organizacijo ter postanejo malodušni in posebno pristopni hujskarijam različnih naših nasprotnikov ter sčasoma celo odpadejo od organizacije. Zato pa, naprednjaki, oživimo stare naše organizacije ter jih izkušajmo privedi vsaj na nekdanjo stanje in delavnost. Imejmo pred očmi zavest, da se bodo morda že v bližnji bodočnosti vršile volitve. Glejmo, da nas voli-

tve ne zalotijo nepripravljenih, ker bi to koristilo le našim najhujšim nasprotnikom klerikalcem. Da je klerikalizem naš največji škodljivec in nasprotnik naše svobodne države, o tem menda je vsak naprednjak trdno uverjen. Vsak zaveden Poljanec naj obrne hrbet klerikalnim hinavcem ter naj se organizira pri naših demokratskih krajevnih organizacijah, potom kojih postane ob enem član najmočnejše jugoslovanske stranke, od katere edino moremo pričakovati uspeha in napredka. Na klerikalne avtonomistične in podobne obljube naj nihče nič ne dá, saj ravno klerikalna stranka je že pre mnogokrat dokazala, da je sovražnica našega ljudstva. Vsak naj le malo nazaj pomisli na čase, ko je imela klerikalna stranka še vso moč v rokah. Ne smemo nikdar pozabiti na različne medvojne aprovizacije, živinske rekvizicije in vojna posojila. Vse to je bilo delo klerikalizma. Zato smo prepričani, da pri spominu na vse te klerikalne cvetke vsakogar takoj mine misel, verjeti kaj klerikalnim farbarijam v tej ali oni obliki, pa naj prihajajo od te ali one osebe. Vsak Poljanec naj končno pomni tudi to, da je klerikalna stranka tista, ki ima pred očmi le skrb in brigo za politikujočo duhovščino in njim enake agitatorje, katerim se ta stranka za uslugo njih farbanja izkuša oddolžiti z raznimi koritci. Zato proč s škodljivim hinavskim klerikalizmom. Nasprotno političnemu mrtvilu pa je prosvetno delovanje v naši dolini dokaj živahno. Temu prednjači pač naš Sokol. Središče prosvetnega dela je naš lepi sokolski dom v Gorenji vasi. Poleg telovadbe se prav intenzivno vršijo igre in to zlasti v zimski dobi. Tako je naš vrli Sokol v teku svojega komaj enoletnega obstoja vprizoril že deset gledaliških predstav, kar je za tukajšnje razmere, ako upoštevamo vse neprilike in ovire, s katerimi se ima boriti, naravnost veliko. Vneto delovanje našega Sokola je pač znamenje, da je on steber, na katerem je oprto vse napredno prosvetno delo v naši dolini. Seveda se pravo sokolsko delo pri nas še ni povsem razvilo. V tem oziru nam manjka predvsem zmožnih predavateljev, ki naj bi na tako zvanih fantovskih in dekliških večerih predavali o različnih stvareh, kar bi sčasoma povzdignilo in še bolj utrdilo sokolsko

misel v naši dolini. Temu nedostajalo bi menda prav lahko odpomoglo naše učiteljstvo. Ker je učiteljstvo povečini naprednega mišljenja, trdno upamo, da bo pričelo čimprej aktivno sodelovati pri našem Sokolu. Upamo, da naš apel ne ostane glas vpijočega v puščavi. Vso napredno poljansko javnost prosimo, da našega neumornega Sokola kar najbolje podpira. Tem potom torej zopet vabimo vse prijatelje prosvete na društveno prireditev, ki se vrši na Martinovo nedeljo, to je 12. t. m. ob 3. uri popoldne. Ta dan namreč vprizori naš Sokol v sokolskem domu v Gorenji vasi veseloigro »Ulični št. 15«. — Vsakdo naj pomni, da svojo udeležbo nudi sebi obilo duševnega razvedrila in zabave, poleg tega pa obenem gmotno podpira našega Sokola. — Naše geslo bodi: Kdor naprednjak, ta Sokol.

Koprivnik pri Kočevju. Pišejo nam: Zahvaljujemo se Vam najlepše za obelodanjenje naših razmer ter Vas prosimo, da nam daste še toliko prostora v Vašem cenjenem listu, da Vam navedemo še nekaj cvetk našega župnika Avgusta Schauerja, ki nas ne more videti. Potem pa naj sodi javnost in oblast, ali imamo prav, da se potegujemo za take razmere, v katerih bi lahko lepo živeli skupaj Slovenci in Nemci-Kočevjarji. Kakor znano mrzi župnik Schauer vse, kar je jugoslovanskega. V šoli ni poučeval po današnjih predpisih. Svojih cerkvenih funkcij tudi ni hotel vestno izvrševati, kar najbolj dokazuje sledeča izjava gospe Meditz (prejšnje vdove po g. Agnitschu, bivšem gerentu, rodnom Slovenke): »Ko sem 7. marca 1921. plačala župniku Schauerju pogrebno po svojem umrlem možu, se je župnik izrazil tako-le: 'Kako bi bilo, ko bi ne hotel izvršiti pogreba?' Iz teh besedi se jasno vidi mrznja do pokojnega Agnitscha, ker je bil gerent — v Jugoslaviji. Gospod Meditz ima tudi gostilno, kamor zahajajo tukajšnji Slovenci. Župnik Schauer, katerega mrznja je splošno znana, je rekel gospodu Meditzu, da bi prišel k njemu v gostilno, toda ker ima za ženo Slovenko in ker prihajajo k njemu v gostilno Slovenci, noče on priti tja. Leta 1920. je trjal precej časa splošen štrajk komunistov. Kočevski štrajkujoči so dobili v Kočevjarjih kaj dobro in vsestransko podporo. Ti so komuni-

Ločitev zakona

«Gospod doktor, prosim, kako bi se čim prej ločila od svojega moža?»

«Kako? Vi — ločila?! Od mize in — popolnoma ločila? — Ali, prosim Vas, gospod soprog Vas vendar ne pretepa... oprostite!»

«Še pretepal naj bi me? O, tega pa res še ni nikoli storil.»

«Ali je mar pijanec, kvartopirec?»

«Ne, tudi to ne.»

«Ali morda ni zvest? Ne ljubi Vas več?»

«Ne... zdi se mi, da me ima jako rad in da mi doslej še ni bil nezvest.»

«Torej ga Vi ne ljubite več?»

«Ljubim... no, da... prav rada ga imam, toda...»

«Aha! Zdaj prihaja usodni, toda... Blagovolite govoriti jasno! Čemu se hočete ločiti... čim prej ločiti? Vzrok morate imeti. Brez utemeljevanja in brez navedb močnih vzrokov Vas ne loči nobeno sodišče.»

Mlada, lepa, zdrava gospa je zrla vame zamišljena in je prikimavala. A očitno je bila v zadregi. Zardele je. Težko je soplala, odpirala in zapirala svojo taško, si brisala z robcem usta in končno izbruhnila:

«Nervozna sem! Strašno nervozna! In le zakon me dela nervozno. Če pojde še kaj časa takole naprej, saj moram priti v blaznico na Studenec. Moj mož — kakor veste — je železniški uradnik...»

«Poznam gospoda načelnika.»

«In navadil se je, da me zjutraj ob petih tri minute, predno odide na progo k brzovlaku, poljubi prvič... Kajpada se zato zbudim. Včasih nato še zaspim, včasih tudi ne... ker se jezim, da me je zbudil in odšel... Na vsak način mora biti po odhodu osebnega vlaka ob 7.15 zajtrk pripravljen. Takrat mož prihaja k meni in lahko pol urice pokramljava. Več pa ne. Kajti ob 7.45 mora zopet na progo, ker prihaja vlak z juga. In potem se že začenjajo uradne ure. Mož mora sedeti v pisarni, uradovati, — jaz pa moram stanovanje pospravljati, pošiljati služkinjo na trg nakupovat ali pa grem sama. Tako se navadno ne vidiva vse dopoldne. Le izjemoma se mož včasih po drugem brzovlaku — ob 10.20 dopoldne — za par minut odtrga ter skoči k meni. Ampak vselej mora urno teči nazaj, tako da se njegovega poljuba komaj dobro zavem, pa ga že ni več.

Vam se zdi, gospod doktor, takole poljubljanje in objemanje na minute in sekunde zelo zanimivo. Ampak v resnici je le nervozno in — zanič. To je — da uporabim jasno prispodobno — kakor s pipo ali smotko, ki jo prižgeš, a ti takoj hitro zopet ugasne. Tako kajenje ni okusno, ni zdravo in navadno le smrdi...

Saj vendar nisem kolodvorska ura! In poljubi po voznem redu vlakov se zde sčasoma človeku ravno tako dolgočasni. Vse »brž, brž! Da ne zamudim vlaka!« — Preneumno.

Po kurirnem vlaku ob 12.33 popoldne obedujeva. Hvala Bogu! Takrat utegne ostati pri meni vsaj do 2.46 popoldne. In takrat hoče biti z mano navadno ljubezniv. Drži se pač načel rajnega dr. Janeza Kreka: »Po dobrem obedu pol litrčka vinčka, imenitna cigarica in vesela ženska«. Ampak jaz žalibog takrat nisem dr. Krekoviha načel: po obedu sem namreč utrujena od dela preko vsega dopoldneva. Zaspana sem... leči moram za eno urico. Tako se najina načela navadno skregajo. Mož jezen odide, jaz pa nato še spati ne morem.

Ob 2.46 popoldne dospe D-vlak in takoj nato še osebni vlak s severa, tako da prihaja mož na kavo šele

ob pol štirih. Takrat sem jaz dr. Krekoviha načel, toda on ne utegne, ker ob štirih prihaja mešanec in ob 4.20 z nasprotne strani brzovlak. Tako ni z nama zopet nič, in priznati morate, da je tak vozni red naravnost brezsrčen.

Tako je potem dalje do desetih 13 minut brez prestanka. Moža niti ne vidim do pozne večerje! Lahko si mislite, da sem ob 11. ponoči brez humora ter da želim le čim hitreje v posteljo.

Ako ima mož nočno službo, me poljubi še ob 1.22 ter ob 4.10, ter me zbudi iz najboljšega spanja. Mudi se mu, a jaz se za njim le jezim.

Razumete torej, da sem po takem življenju morala postati nervozna. Tega ne vzdržim več ter se hočem ločiti!»

Smejal bi se jej rad, toda rekel sem z najresnejšim obrazom:

«Res velika reva ste. Zakon z železniškim uradnikom ni vreden piškavega oreha... Torej se ločimo... Ampak najprej me poslušajte: pojdite za osem tednov v Bohinj. N. pr. v hotel Sv. Janeza. Tam boste imenitno stanovali... izborna jedli, se kopali, solčili in sprehajali... Verujte, tam je prekrasno! In živci se Vam pozdravijo, medtem pa pripra-

stom pomagali na vse mogoče in nemogoče načine, da bi se mogli izvršiti kočevski protidržavni naklepi. Z ozirom na to pa, ker je nastalo pri štrajkujočih radi predolgega štrajkanja splošno pomanjkanje, so se komunisti obračali do Kočevarjev v svrhu podpiranja. Tako je prišlo meseca aprila 1920. več mož. od štrajkovnega komiteja iz Kočevja tudi v Koprivnik, da naberejo razne podpore, kakor denarja, živeža itd. Ti moške so se zglasili tudi pri župniku Schauerju, ki jim je izročil nekaj denarja z besedami: «Seid ihr tüchtig, dass ihr durchdringen werdet». To je povedal cerkovnik Karl Stonitsch. V slučaju pa, da bi ta hotel tajiti, pa naj se pozive pri gospodu Meditzu, katerega mu je izpovedal cerkovnik zgoraj navedeno. Naj zadostuje za enkrat! Dokler bo župnik Schauer na svojem sedanjem mestu, toliko časa ne bo onega miru, ki si ga želimo Slovenci iz občine Koprivnik.

Črnatelj. Objavili ste poročilo, da se je nenadno poslovil od nas v večnost uradnik tukajšnjega okrajnega glavarstva g. Tone Šterk, požrtvovalen Sokol in narodni delavec. Boda in težke izkušnje so tega zavrednega mladeniča prisilile, da si je sam pretrgal nit življenja. In kaj se je zgodilo? Pokopati smo ga morali brez cerkvenega blagoslova, čeprav je tik pred pokopom prispelo dovoljenje iz Ljubljane. Ampak župnik se je izgovoril, da mora na izpoved v Rožane, oba kaplana pa sta bila na bernji... Sokoli so zadeli krsto s pokojnim bratom na rame in jo položili v prerani grob, ob katerem se je zbrala nepregledna množica ljudstva. Pevski zbor je zapel pretresljivo žalostinko, sokolski starosta Vranković se je z globokimi besedami poslovil od mrtvega brata in prosil pogrebce, da za pokoj njegove duše izmolijo molitev. Duhovnika ni bilo zraven, preprosta ženička je opravila ganljivo pobožnost. Pogrebci so ginjeni ponavljali molitve, vmes pa se je čulo ihtenje nevtolažene matere. Na pokrajino je že legel mrak, ko smo se od tega pogreba vračali tihi in otožni. In v naših srcih se je vzbudilo vprašanje: Kje si, krščanska ljubezen? Le Bog, ki je nad nami, ki nam vidi v srce in razume naše slabosti, bo pokojnemu nesrečnemu bratu pravičen sodnik!

Dragomilja vas pri Suhoru (Bela Krajina). Redko se čuje kak glas iz Bele Krajine, posebno pa iz naše vasi. Naša vas je sicer majhna, toda ima vrle prebivalce. Posebno fantje so vredni vse pohvale in spoštovanja. Čvrsto se gibljejo in prebujajo. Ustanovili so letos prostovoljno gasilno društvo tako rekoč iz nič. Niso se strašili ne stroškov ne truda. Brizgalna stane celih 100 tisoč kron, to je vsota, ki je ne premore vsakdo, a je sedaj že skoro poravnana. Brizgalna je bila kupljena v Zagrebu in so bile velike sitnosti s transportom. Čuje se večkrat o neredih na hrvatskih železnicah, toda človek si je mislil prej: «No, saj ni tako hudo.» Ali kdor ne izkusi, nič ne ve. Pomislite, fantje so šli s konji v Zagreb po brizgalno sami in jo vozili iz Zagreba čez Karlovac do doma, dasiravno je kolodvor v Metliki pred nosom. V Zagrebu niso hoteli brizgalne sprejeti v vagon, češ, da «nema vremena» in da treba čakati najmanj dva meseca, da bo kak vagon prazen. V Karlovcu se je dogodilo približno isto. Kaj se hoče, peljali so jo zopet do Metlike. Tam je fante sprejela nad vse pristržno metliška požarna bramba z godbo na čelu. Dragomeljska dekleta so brizgalno okrasila z venci in zastavicami. Najlepše pa je uspela proslava blagoslovljenja nove brizgalne dne 17. septembra v Dragomilji vasi. Ta dan je bilo izredno lepo vreme. Občinstva se je nabralo toliko, da ni imelo prostora. Posebno vsa čast vrlim Metličanom, ki so se veselice udeležili korporativno z godbo. Tudi Karlovac, dasi oddaljen, je poslal deputacijo, dočim so bila vsa naša sosednja društva odsotna. Blagoslovil je novo brizgalno naš g. dekan J. Pavlovčič, ki nas je potem v lepih besedah vpodbujal k delu za prepotrebno društvo. Nadalje je govoril tudi načelnik metliške požarne brambe g. Flajšman, ki nas je vnelal za vzajemnost in slogu. Zelo nam je ugajal tudi hrvatski govor gospoda tajnika karlovskega gasilnega društva. Po blagoslovljenju se je razvila vrtna veselica, kakršne še ni videla Dragomilja vas in okolica. Omenim naj še, da je vsa vas včlanjena v novem gasilnem društvu. Vsak posestnik je požrtvovalno daroval nekaj, bodisi v denarju ali

naturalijah, mnogi celo več tisoč. Nabrali so tudi nad 10 hl vina v prid društvu. Zdi se, kakor da je vsa vas ena velika družina, kjer delajo «vsi za enega, eden za vse». Sedaj se snuje tudi dramatičen odsek, ki bo vedno prirejal igre ter tako probujal druge sosede iz zapanosti. Res krasno vzajemno delo! Vrlim Dragomeljcem kličem: «Vrlo dobro, le tako naprej za napredek našega naroda!»

Sv. Križ nad Mariborom. Glas je šel po naši fari, da jo bo naš gospod fajmošter pihnil od nas; vsaj sam je tako zatrjeval, da mu ne kaže drugače pri Križevčanih, ki smo baje zaplankani. Pa gospod so si premislili, menda zato, da so si za časa odsotnosti svoje kuharice lahko našli drugo, kvalificirano. Toda to

poglavje hočemo zaenkrat omeniti samo mimogrede, ker se nam smili mlada gospodična učiteljica, kateri svetujemo, naj se rajši briga za abecednik, kakor za farovško kuhljo. Križevski gospodarji pa pazite, da bodo vaše hčerke pridno zahajale k cerkvenim pevskim vajam in drugim klerikalnim ponočnim pohodom. Saj menda ne bi bilo nič hudega, če bi gospod župnik zvečer poljubil dekleta, ki pride drugo jutro k njegovi spovednici. In tudi domov jih menda sme župnik spremljati, saj je nevarno, ker hodijo fantje okrog. Mislimo, da teh par migljajev ne bo škodovalo našemu gospodu fajmoštru, ki pri vsaki hiši, kamor pride, rad pokuka, kaj se v piskrih kuha. Zakaj pa mi ne bi tu in tam pogledali v njegove lonce.

Kmetijski glasnik

VELIKA OVIRA ZA USPEŠEN NAPREDEK ŽIVINOREJE.

Ako je po nekaterih naših krajih premalo napredka v živinoreji, tiči veliko krivde v tem, ker je vsa reja po teh krajih **premalo ustaljena in preveč slučajna**. V takih razmerah ni drugače mogoče. Pri nas se **preveč baranta in premalo redi**. Taka reja je preveč začasna in slučajna. Živali se pogosto menjavajo. Spričo teh razmer ni tudi nič čudnega, če se za rejo dobrih in potrebnih plemenjakov tako malo brigamo in če nam je vseeno, kakšne krave stoje v hlevu. Povsod, kjer se redijo živali od danes do jutri, lahko opazujemo, kako malo je zanimanja za rejo bikov in kako malo za nadaljevalno dobro domačo izpodrejo.

Veliko krivde na tem pojavu nosi tudi prepogosto ali recimo raje redno pomanjkanje potrebne krme. Ta zasilna in nedostatna reja v zvezi z vpeljanim barantanjem je veliko kriva, da je po prizadetih krajih vsa reja tako pomanjkljiva, tako brezsmotrena in slučajna. Kdo se bo pa po teh krajih pehal za dobro in smotreno bikorejo, če je pa živinorejcem vseeno, ali se potrebna plemenska živina doma izpodreja ali ne?

Te žalostne razmere bodo trajale toliko časa, dokler se ne poprimemo smotrene domače izpodreje in dokler ne ustalimo te naše reje. Menjavanja žltvine s prekupčevanjem in barantanjem se moramo otresti, ker

nas taka reja ne dovede do nobene pravega cilja. Po naših hlevih moramo rediti živali lastne prireje! Do tega mora priti, če hočemo z našo živinorejo naprej.

Seveda moramo izpolniti tudi drugi pogoj, ki gre za tem, da si zagotovimo potrebno krmo za našo živino. V pomanjkanju krme je zazreti najhujšega sovražnika, ki nas vsak hip zavaja in sili k oddaji in menjavanju živine. Rešimo se tedaj te ovire in skrbimo za obilnejši pridelek krme! Zadostna krma je in ostane glavni pogoj ne le za ustalljenje vse reje, ampak sploh za napredek naše živinoreje.

MLEČNOST — SAD VAJE IN KLAJE.

Naše krave niso tako mlečne kakor so po drugih krajih. Pri nas molzejo po 1500 do 2500 litrov na leto, v Švici pa dajejo saj še enkrat toliko mleka. Vprašanje nastane, kje tiči vzrok tako obilni mlečnosti? — Vzrok tiči v vsem načinu tamkajšnje reje, ki je veliko ugodnejša kakor je naša.

Pri tej reji, kakor je pri nas običajna, smo lahko zadovoljni z mlečnostjo naših krav. Imamo sicer vmes tudi slabe molznice, ki ne plačajo krme in katere kaže o prvi ugodni priliki odstraniti od nadaljne reje. Vobče nam pa naše krave toliko molzejo, kolikor je sploh mogoče pri

vim lepo in temeljito vse za Vašo ločitev.»

«Ampak — če mi postane ondi dolgčas?» je vprašala.

«Dolgčas? Izključeno! Družbe in zabave si najdete, kolikor le hočete — in čestilcev, mladih in starejših, boste imeli na izbero...» —

Štiri tedne nato je bila mlada gošpa že zopet pri meni.

«Gospod doktor, prišla sem se Vam zahvalit za imenitni Vaš nasvet. Življenje v krasnem Bohinju in v izbornem hotelu Sv. Janeza pa me je napravilo le še bolj nervozno. Že tri dni sem doma...»

«O, to mi je zelo žal,» sem dejal. «Ampak meni se zdi, da ste se vrnili — če je mogoče — še lepša, cve-toča in tako zdravo po solncu opaljena!»

«Ne, ne... doma sem se tako po-pravila,» je ugovarjala. «Zgodilo se je namreč ravno nasprotno tega, kar sem pričakovala. Vsako jutro sem se zbudila že ob petih tri minute in nisem mogla zaspati več. Manjkal mi je možev jutranji poljub! Včasih sem se zbudila celo že ob 1.22 ter zopet ob 4.10. Tako sem se prebujala pred vsakim vlakom! A vlaka sploh ni bilo, moža pa tudi ne... Ne-znosno! Živci so mi včasih kar drge-

tal! Pred odhodom osebnega vlaka zjutraj ob 7.15 mi je bilo, da bi bila kar grizla okoli sebe... Ampak za-trka pred 8. ni bilo dobiti... Tako je šlo ves dan... pred vsakim vlakom. Najhuje pa mi je bilo po obedu in po kavi. O, dr. Krekova načela so bila vendarle čudovito pametna! — Na kratko povedano: brez vlakov in brez moža nisem mogla dalje vzdržati v Bohinju. Pobegnila sem torej domov, in zdaj sem vsa srečna, da slišim zopet lokomotive žvižgati pod našim oknom.»

«In nočna služba gospoda načelnika Vas ne moti več?» sem vprašal.

Zardela je: «Saj jo ima le dvakrat na deset dni... in točnost res ne škodi...»

«Da, da... red mora biti — na kolodvorih in v zakonih... Vozni red je zelo modra uredba — za vlake in za ljubezen...» sem se šalil. «Torej tožbe za ločitev zakona ne vložim?»

«Ah, ne! — A koliko sem Vam dolžna za Vaš trud, gospod doktor?»

«Da mi dovolite poljubiti Vašo ročico, milostiva — nič drugega,» sem odgovoril in storil...

Vesela je odšla...

Devet mesecev na to sem prejel sledeče pismo gospoda postajnega načelnika:

«Velepoštovani gospod prijatelji, javljam Vam, da me je moja ljuba žena Milka danes po odhodu kurirnega vlaka ob 12.35 osrečila s prvim sinčkom. Krščen bo pojutrišnjem ob 4. popoldne ter se Vas usojam povabiti na botrinjo, ki se začne točno ob 4.30. Najlepši pozdrav od nas vseh — treh!»

Vidite, drage čitateljice, da vozni red ni tako dolgočasen, kakor mislite!

Sloni in nosorogi

Med največjimi divjimi živalmi se dajo sloni najprej vdomačiti. Hitro se priučijo svojemu opravku, gredo radi na delo in točno izpolnjujejo svojo dolžnost. Uporabljajo jih za prenašanje težkih tovorov, za valjanje ogromnih hlobov, manjše hlobo pa prenašajo z rilci. Kakor hitro zabrlizga piščalka, vedo sloni, da se delo neha. Takoj opustijo svoj posel in se vrnejo naravnost v hlev, kjer jih čaka hrana.

Sloni so velikani in zato je včasih precej nerodno z njimi. Posebne težave so pri prevažanju slonov po železnicah ali ladjah, ki se jih zaradi velikih sitnosti pri vkrcanju silno branijo.

Tako pripoveduje neki trgovec s sloni, da je hotel odposlati petnajst slonov. Ko pa je prišla ladja, ga je kapitan obvestil, da slonov ne more sprejeti na ladjo, a trgovec ga je le preprosil. Zgradili so most na ladjo, toda sloni so se pri nizkem in ozkem hodniku začeli ustavljati. Trgovec je stopil k prvemu slonu in mu lepo prigovarjal, za njim sta pa dva hlapca silila slona naprej. Začel je poklekavati in se kleče plaziti po hodniku. Za prvim slonom so sledili še štirje. Hodnik je bil tako ozek, da so se živali drgnile na obeh straneh in če bi se bile preplašile in začele divjati, bi podrle most in ladjo. Po četrtturnem plezanju je trgovcu le uspelo, da jih je srečno spravil na ladjo. Pri izkrcavanju pa je trgovec prišel na drugo misel. Sloni so namreč zelo dobri plavači. Zato je trgovec dal odpreti ladjo in slone poriniti v vodo. In res so takoj začeli plavati proti obrežju. V čolnih pa so jim prišli sluge naproti, poskakali jim na vrat in jih varno prepeljali do brega. Sloni so se na obrežju popolnoma pomirili in takoj pozabili na neprosto voljno kopel.

Neki drugi dobavljač divjih živali pa je od nekega živalskega vrta do-

taki rejli. Tu pa tam še več kakor za-
služimo.

Dobra mlečnost je sad — vaje in
klaje. Če bomo začeli pri nas na rejo
dobrih molznic polagati večjo pažnjo,
če bomo odbirali in odrejali potrebni
zarod le od dobrih krav, in če bomo
izboljševali domačo izpodrejo od ro-
du do rodu — tako kakor so delali
po drugih krajih — pa bomo prišli
tudi pri nas do dobrih molznic. To
je prvi važni pogoj za zboljšanje
mlečnosti.

Drugi važni pogoj je pa to, da
krave molznice **dobro redimo.** Kdor
hoče dosti mleka, mora pokladati
tudi dosti krme in tečne krme. Molz-
na krava mora biti dobro postreže-
na. Poleg redno dobre klaje mora
dobiti tudi potrebno pijačo. Biti mo-
ra tudi skrbno negovana. Ob slami
ne moremo zahtevati dobre mlečno-
sti in ob pomanjkljivi strežbi tudi ne.

Dobro mlečnost moremo pri kra-
vah **vzgojiti!** Vzgojili jo bomo, če se
bomo začeli za dobro kravjerejo bolj
brigati, kakor smo do sedaj vajeni.
Težje stališče imajo v tem pogledu
krajci, ki trpijo na rednem pomanj-
kanju krme in vode, in kjer manjka
tudi prilike za ugodno prodajo mle-
ka. Pa tudi po takih krajih moramo
delati na to, da se zboljšujejo sedanji
pogoji za rejo krav, saj so plemen-
ske krave bistven pogoj za uspešen
napredek vse naše živinoreje.

REJA PRI JASLIH.

Po mnogih hlevih ostane živina
svoj živ dan v hlevu, priklenjena pri
jaslih. Godi se tako zlasti našim kra-
vam. Še na vodo jih ne gonijo po-
vsod, ampak jih kar v hlevu napa-
jajo. Tako ostane žival od mladega
pri jaslilih, dokler je ne vzame mesar
ali pa kak prekupec. Tako življenje
ni zdravo in take hlevske reje bi ne
smeli trpeti. Taka reja ni dobra ne
za kravo in še manj za zarod. Ple-
menska žival potrebuje gibanja, po-
trebuje hoje. Tako si utrjuje zdrav-
je in na ta način se tudi telesno bolj
razvija. Če mora biti žival od mla-
dega zmeraj le v hlevu, je naravno,
da se telesno ne more tako ugodno
razvijati, kakor če se zunaj zadostno
izprehodi. Vse okostje se slabše raz-
vija, posebno v križu in v zadnjih
nogah. Krive noge, vdrti in kriva
hrbtišča so pogosto posledice take
priklenjene reje. Mlada žival mora
ven in tudi za odraslo govedo je
veliko bolje, da pride do potrebne

hoje. Če nimamo nobene prilike za
pašo, storimo najbolje, če krave
zmerno vprezamo. Bolje je, da jih
rabimo za delo, kakor da nam stoj-
venomer v hlevu.

Ako imamo pri nas tako dobro
razvite in tako hodne vole, moramo
to pripisovati zadostnemu gibanju
teh živali. Tudi reja krav bi bila bolj
uspešna, ako bi skrbeli za potrebno
gibanje. Pri izključni hlevski reji,
kjer se živali samo vlegajo, in obstoji
vse gibanje le v vstajanju in vlega-
nju, pa nam ne morejo krave ugodno
uspevati. Tudi pri hlevski reji je tre-
ba več gibanja in, če ni drugače mo-
goče, je bolje, da se živali po malem
vprezajo in rabijo za delo. Na ta na-
čin bo vsa reja več vredna in bolj
dobičkanosna.

PREZGODNJE PRIPUŠČANJE SVINJ.

Naši mali posestniki komaj čakajo
hitrega užitka od svojih svinj. To jih
zapeljuje, da vodijo mlade svinje pre-
hitro po plemenu, včasih že s šestim
mesečem, tako da imajo mladice
prvič prasete, preden so eno leto
stare, včasih že z desetim mesečem.
To je neodpustna napaka, ki jo delajo
tudi svinjerejci. Pri tako zgodnjem
pripuščanju ni nič čudnega, če ni pri
svinjereji prave sreče. Ta napaka z
vsemi svojimi posledicami je tem
hujša, čim manj je bila svinjica teles-
no razvita.

Če se začne mlada svinja v taki
starosti bukat, je to znamenje, da se
je njen spolni nagon zgodaj razvil, ni
pa to še znamenje, da je žival za
oplenitev sposobna in godna. V
naših razmerah postanejo mlade svi-
nje godne za plemo šele v starosti
tričetr let ali devet mesecev, in tu-
di v tej starosti le v tem slučaju, ako
so telesno dobro razvite. Če je pa
mladica slaba, čakajo previdni svinje-
rejci še dlje, tudi do enega leta. Se-
veda je pri tem kolikor mogoče gle-
dati tudi na letni čas, ker je tudi letni
čas merodajen, da se praseta lahko
povoljno razvijejo. V tem pogledu so
zgodnja pomladna gnezda največ
vredna, ker se nam praseta do polet-
ja in dalje do jeseni najugodnejše raz-
vijajo. Tudi zgodnja jesenska gnezda
so dobra, da se zamorejo praseta do
zime utrditi.

S prezgodnjim pripuščanjem se za-
tirata rast svinje in razvoj mladih
praset. Rado se zgodi, da nam taka
negodna praseta poginejo, ne le za-

radi tega, ker so preslabo razvita,
ampak tudi zaradi tega, ker ima pre-
mlada svinja premalo hrane zanje.
Če pa že ne poginejo, je pa navadno
imalo veselja z njimi, ker se nam sla-
bo razvijajo, tako da ni nobenega
pravega uspeha s tako rejo. Bodimo
tedaj previdni in ne silimo premladih
svinj po plemenu!

KUHA ALI SIROVA KLAJA?

To vprašanje je za naše prašiče-
rejce važno. Po naših krajih redimo
in pitamo prašiče navadno s kuho.
Drugod jim pa dajejo sirovo klajo in
se hvalijo z uspehi. Sirova klaja je
cenejša in prizadeva veliko manj de-
la. Ima pa tudi to prednost, da so v
sirovi klaji beljakovine, tedaj najvaž-
nejše redilne snovi, ki jih nahajamo
v krmi, bolj prebavne in da lahko
ugodno učinkujejo pri prebavi tiste
gljivice, ki prihajajo s krmo v želodec
in ki jih ne uničimo s kuhanjem.

Vse to je res. Po drugi strani ima
pa tudi kuha take prednosti, da jih
ne moremo in v naših razmerah tudi
ne smemo prezreti. Mnoga krmila
postanejo s kuhanjem bolj okusna in
bolj prebavna. To velja posebno za
krompir, ki igra posebno važno vlo-
go pri pitanju prašičev. Velja pa tudi
sploh za močnata krmila, ki so po-
sebnost bogata na škrobu. Veliko vred-
no pri kuhi je tudi to, da se s kuha-
njem uničijo slabi vplivi nagnitega
korenstva in gomolja, ki bi v siro-
vem stanju lahko škodovalo prebavi.
Tudi se dá kuhana klaja dobro me-
šati. Pri nas kuhamo razno cimo, re-
po, korenje, krompir in mešamo vse
skupaj, kar se pri sirovi klaji ne dá
izvesti. Tudi to je navsezadnje nekaj
vredno, da spravljamo s kuhano in
gorko klajo nekaj toplote v živali,
kar je zlasti v zimskem času in po
naših mrzlih svinjakih vrlo uspešno.
S pokladanjem take kuhe pospešuje-
mo telesno toploto. S tem pa varču-
jemo pri krmi, ker je znano, da se v
mrzlih svinjakih porabi velik del
povžite klaje za proizvajanje toplote
in je ta del porabljenega krme več ali
manj zapravljen in zavržen.

Različne in velike so tedaj predno-
sti, ki jih imamo s pokladanjem kuhe.
Zato pa je treba, da se po takih kra-
jih, kjer pokladamo predvsem različ-
no korenstvo in krompir, še nadalje
pomagamo s kuho. Če pa želimo iz
gotovih ozirov in v poletnem času
pokladati sirovo klajo, moramo naše
živali že od mladega navajati na si-
rovo klajo, da se želodec nanjo na-
vadi in da se za tako prebavo zado-
sti utrdi.

Gospodarstvo

= **Vrednost denarja.** Dne 6. t. m.
se je dobilo na zagrebški borzi:
100 češkoslovaških kron za 195 in
pol do 198 in pol dinarja, en dolar
za 60 in pol do 61 in pol dinarja,
100 madžarskih kron za 2 in pol di-
narja, 100 lir za 254 do 258 dinar-
jev, 100 nemških mark za 88 par do
1 dinar 18 par, 100 avstrijskih kron
za okoli 8 par, 100 švicarskih fran-
kov za 1110 do 1120 dinarjev.

= **Obtok bankovcev v naši drža-
vi.** Po izkazu Narodne banke z dne
30. oktobra je bilo v naši državi v
obtoku za okoli 5 milijard 118 mili-
jonov dinarjev papirnatega denarja.

= **Nov drobiž bomo dobili v**
kratkem, in sicer za 12 milijonov
dinarjev novcev po 25 par in za
18 milijonov drobiža po 10 in 5 par.
Novci po 25 par bodo kovani iz
bakronita (75 odstotkov iz bakra in
25 odstotkov iz niklja), novci po
10 in 5 par pa iz kovine gama.

= **Na ljubljanski živinski sej-
em** so pripeljali dne 8. t. m. 235 konj,
77 volv, 100 krav, 5 telet in 35 pra-
šičev. Cene so v splošnem zelo pad-

le. Plačevali so se za kg žive teže
voli prvovrstni po 22 do 24 K, dru-
govrstni po 18 do 20 K, krave po 8
do 14 K. Najlepši vol se je prodal
po 27 K za kg žive teže.

= **Žitne cene v Zagrebu.** Dne
6. t. m. se je ponujala z vojvodinskih
postaj za 100 kg pšenica po 1350
do 1380 K, rumena koruza po 1050
do 1150 K, ječmen za pivovarne po
1300 do 1350 K, ječmen za krmó
po 1200 do 1250 K, oves po 1000
do 1100 K, fižol po 1300 do 1350 K,
moka št. 0 po 2100 do 2200 K, št. 2
po 2000 do 2100 K, št. 4 po 1900
do 2000 K, za krmó po 1000 K
otrobi po 600 do 680 K.

= **Slabo obiskan zagrebški se-
jem.** Na zagrebški tedenski sejem
dne 2. t. m. je bilo prignanih samo
par mršavih bosanskih kravic, ki ni-
so našle kupcev, in pa nekaj svinj,
ki so se tržile po 72 K za kg žive
teže. Seno, ki ga je bilo le štiri vo-
zove, se je prodajalo po 950 K za
100 kg.

= **Cene mesnim svinjam v Vojvo-
dini in na Hrvatskem** so nazadovale
prošli teden za okoli 2 kroni na
58 do 63 kron pri kilogramu žive
teže.

= **Cene letošnjim vinom na Hr-
vatskem** so padle na 8 do 9 kron
za liter postavno postaja, ker po teh
vinih, ki so zelo slabe kakovosti, ni
nihče povpraševal.

= **Cene hmelju v Češkoslovaški**
se precej trdno držijo in kažejo na-
raščanje. Prvovrstni hmelj pride na
okoli 105 naših kron za 1 kg. Slab-
ši hmelj je seveda cenejši. Razpro-
danega je že visoko nad polovico
vsega hmelja v deželi.

= **Cene za odkup tobaka od pri-
delovalcev** se bodo povišale, ker so
doslej predvidene cene mnogo pre-
nizke.

= **Izvoz svinj in masti.** Glede iz-
voza svinj in masti stoji ekonomsko-
finančni komite ministrov na stali-
šču, naj se izvoz dovoli šele potem,
ko bo z zalogo svinj krita domača
potreba in ko bo cena masti padla
v naši državi na 15 dinarjev za kg.

= **Uvoz voska v našo državo** je
dovoljen brez carine pod pogojem,
da se ta vosek pri nas predela.

= **Cene kolonijalnega blaga v**
Zagrebu so prošli teden zopet ne-
koliko nazadovale.

= **Topilnico svinca in srebra**
osnuje v Litiji Slavenska banka.
Osnovna delniška glavica znaša
štiri milijone kron.

Beleške

+ **Volilni boj v Ljubljani** je v
polnem teku, čeprav še občinske vo-
litve za Ljubljano niso tako blizu.
Največ viharja delajo in najbolj si
brusijo pete za agitacijo tako zvani
«starini», uskoki iz demokratske
stranke, seveda proti oni stranki,
iz katere so uskočili, kakor je to pri
uskokih vseh vrst običajno. Kleri-
kalci si sedaj manejo roke, misteč,
da bodo vsled razcepljenosti demo-
kratske stranke zavladali v družbi s
komunisti nad belo Ljubljano. Da
se Ljubljani ta sramota ne pripeti,
je dolžnost vsakega ljubljanskega
občana-demokrata, da gre volit.

+ **Radikalci v Sloveniji.** Ne izpla-
ča se dosti govoriti o njih, genljivo
pa je, s kako samozvestjo oznanja
njihov gornjeradgonski tednik «Sa-
mouprava»: «Naš list se vedno bolj
širi. Radikalna misel prodira vse-
povsod! . . .» Če je res tako in če
vsa nebeška znamenja kažejo tako,
da bo v Sloveniji radikalcev kmalu
vsaj za en pehar, se bomo pa dru-
gič z njimi obširneje pozabavali . . .

+ **V Beli Krajini** je ptičke lovil,
je zanjko nastavljal, je žabo dobil . . .
Tako prepevajo sedaj po Beli Kra-

bil naročilo, naj preskrbi nekaj no-
sorogov. Ta lov nam opisuje takole:

Odpravil sem se s svojo lovsko
družbo v pragozde; pot nas je ved-
la po reki Stew, dokler je bilo mo-
goče pluti s čolni. Proti notranjosti
se reka zožuje in gosto grmičje ter
zapleteno drevje prerašča vso vodo.
Gremo na suho, sproti si krčimo
pot in se previdno približamo vod-
nim kotanjam, kamor zahajajo noso-
rogi, ki hitro zavohajo človeka in
jih je le težko dobiti pred oči. Kdor
jih gre streljati, jih lahko pričaka v
zatišju, toda stokrat težje je, noso-
roga ujeti. Nosorog ni nevarna ži-
val, se le redkokdaj spusti za člove-
kom, pa še takrat se mu je lahko
umakniti, ker je preneroden in pre-
kratkoviden.

Ko smo našli primerno mesto,
ga skrbno preiščemo in nato med
drevjem začnemo plesti nekaj kur-
nik. Z živim zelenjem napravimo
precej veliko ograjo. Glavna past
pa so bile jame, kajti vanje se velike
živali najlažje ujamajo, lahko pa se
pri padcu poškodujejo in nimajo
potem nobene vrednosti. Zato iz-
kopljemo poleg kurnika več jam, po
deset čevljev dolge, na vrhu šest,
spodaj pa samo tri čevlje široke. Na
ta način žival ne pade naravnost v

jamo, temveč le ob strani, in se ne
more raniti. Jame smo spretno pre-
krili z vejicami in prstjo. Nato pa
smo se poskrili. Po pordnevem ča-
kanju smo ujeli prvi plen. V jamo
je padel nad dve toni težak noso-
rog, ki je prhal na vse strani, a si
ni mogel pomagati iz zadrege. Ko
pa je zagledal nas, je postal še bolj
divji. Le po težkih mukah smo ga
spravili iz jame v kletko. Toda delo
s tem še ni bilo končano. Nosorog
se namreč ne dá tako ukrotiti, ka-
kor slon, da ga lahko popelješ ka-
mor hočeš. Njega je treba vleči vsak
korak naprej. Ves teden smo se tru-
dili, da smo zgradili dovolj široko
pot do reke. Nato smo dvignili klet-
ko, postavili jo na plaz in jo začeli
z volmi vleči proti vodi. Bilo je po-
časno in težavno delo. Ko pridemo
do vode, smo morali zopet napra-
viti poseben splav. Potem je šlo po
reki navzdol nekoliko lažje, vzelo
nam pa je vseeno nad štirinajst dni,
preden smo lahko žival vtovorili na
ladjo. Nosorog je precej draga ži-
val in ga plačujejo do 10.000 do-
larjev. Trud se torej vendarle dobro
izplača.

jini, odkoder prejemo poročilo, da se je tam pojavil veliki republikanec g. dr. Novačan. Ker zaenkrat ni prav ničesar opravil, je obljubil, da pozimi enkrat priredi v Metliki velikanski republikanski shod. Belokranjci so luštni ljudje in bodo dr. Novačanu morda hvaležni za predpustno šalo.

+ **Klerikalna gonja proti naprednemu učiteljstvu.** Zaplotni klerikalni listi uprizarjajo zadnje čase brezvestno gonjo proti slovenskemu naprednemu učiteljstvu. Brez navedbe slučajev in dokazov blebetajo, da »slovenski učitelj najbolj besno sovraži vse, kar je katoliško, da nima prepričanja, temveč le hlapčevsko in suženjsko naturo in da je najhujši sovražnik slovenskega ljudstva«. Človeku bi se od takih lopovskih naltolcevanj zmehtalo pred oči, ko bi že ne imel dovolj izvežbanih živcev od neprestanih farovških lumparij. Odprto stoji le eno vprašanje: kakšen cilj zasleduje ta gonja s tem, da hoče ubiti zaslužnemu učiteljskemu stanu ugled med narodom? Vzrok je enostavno v maščevalnosti: klerikalizem bi zopet rad videl pred seboj na kolenih učiteljstvo, kakor je v predvojni časih moralo hlapčevsko beračiti in se slepo pokoriti vladajočim klerikalnim oholežem. V svobodni Jugoslaviji pa je tudi učiteljski stan zadobil svobodo in doživel priznanje, ki je primerno njegovemu plodonosnemu delovanju med narodom. Ostudna gonja klerikalcev proti učiteljstvu je jasen dokaz, koliko je klerikalcem za prosveto, o kateri imajo vedno polna usta, kadar se hočejo napihovati pred Srbi.

+ **Dekan Lesni bere mašo.** Poročali smo zadnjič, da je bil dekan Lesni zaradi svojih nečednosti obsojen na dve leti ječe. Sodišče mu je do kazenske pravnomočnosti podelilo dopust in naselil se je v Vočini na Hrvaškem. Sicer je to stvar sodišča, ako se mu je zdelo primerno, da dekana Lesnija zaenkrat ne drži v zaporu, obsojanja vredno pa je, da Lesni še nadalje izvršuje dušno pastirstvo in mu je s tem dana prilika, da lahko zopet pade v svoje stare izkušnje. Višja cerkvena gosposka ne samo, da proti dekanu Lesniju ni ukrenila nobenih mer, temveč mu tudi ne brani, da po težki obsodbi še nadalje opravlja božja opravila. Seveda, dekan Lesni je eden glavnih stebrov klerikalne stranke na Hrvaškem, in če se tudi vse evropsko časopisje zgraža nad njegovimi zločini, hrvaška višja cerkvena gosposka mu oprošča vse in dopušča, da skrni svetotajstvo. Ako pa kak mlad duhovnik, ki ima še količkaj lastne volje in razuma, noče slepo trobiti v klerikalni rog, potem mu naložijo križ, ga preganjajo in bičajo. Le tako naprej, taki kričeči slučajji so najboljša šola za probujanje našega ljudstva!

Novosti

* **Kralj Aleksander**, ki je bil nekaj zbolel, je zopet zdrav, vendar še nekaj dni ne sme sprejemati posetov.

* **Invalidi pri ministru dr. Žerjavu.** Minister za socialno politiko doktor Gregor Žerjav je sprejel te dni delegacijo invalidov, ki so ga prosili za blagohotno posredovanje v zadevi invalidskega zakona. Gospod minister je delegacijo prijazno sprejel in izjavil, da bo prošnji rad ustregel ter deloval na to, da pride invalidski zakon v narodni skupščini čim prej v pretres.

* **Občni zbor kmetijske družbe za Slovenijo** se je vršil 8. t. m. v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Zbor je potekel popolnoma mirno, razen demagoškega nastopa profe-

sorja dr. Vrstovška, ki je naredil malo hrupa. Otvoril je zborovanje velezaslužni predsednik g. Gustav Pirc, ki je najprej pozdravil navzočega ministra za poljedelstvo gosp. Pucija in šefa oddelka za kmetijstvo g. Sancina, nakar je v obširnem govoru podal sliko velikega pomena Kmetijske družbe za Slovence. Iz poročila tajnika g. inž. Rada Laha posnemamo, da je imela družba prešlo leto 369 podružnic in 29.000 članov. Prometa je imela družba prešlo leto za 248 milijonov kron. Kot družbeno glasilo izdaja Kmetijska družba list »Kmetovalec«, ki izhaja dvakrat na mesec in ima mesečno prilogo »Konjereja«. — Pri volitvah predsednika in podpredsednika je bilo oddanih 173 glasov, med njimi 11 praznih. Za predsednika je bil zopet izvoljen dosedanji predsednik g. Gustav Pirc (162 glasov), za podpredsednika g. Ivan Pipan (162 glasov). Klerikalci so se volitev vzdržali. Pri volitvah 6 odbornikov so bili za Kranjsko izvoljeni kandidati SKS.: Franc Črnač, Anton Meden in Ivan Štrumbelj, a za štajersko kandidati klerikalne stranke: Alojzij Supančič, Jakob Jan in Mihael Brenčič.

* **Naš poslanik v Pragi dr. Bogumil Vošnjak** je nastopil daljši dopust.

* **Vrnitev iz ruskega ujetništva.** Te dni je dospelo v Maribor iz ruskega ujetništva 37 jugoslovanskih državljanov. Nekateri so privedli s seboj tudi žene in otroke.

* **Pobijanje draginje** v vsej državi dobro napreduje. Posebno v Vojvodini, kjer so se doslej židovski žitni prekupčevalci prenašlo debelili od različnih špekulacij, so se pokazale ostre odredbe beograjske vlade kar najbolj umestne. Tako je bilo zadnje dni v Vršču zaplenjenih 30 vagonov žita, ki sta jih hotela dva verižnika pred žitno komisijo utajiti. Oba sleparja prideta pred sodišče.

* **Samostani v Črni gori.** Črna gora je, kakor znano, najmanjša in najbolj siromašna pokrajina v naši kraljevini. Navzlic temu pa premore 17 samostanov, katerih vsak poseduje velika in najbolj plodovita zemljišča v Črni gori.

* **Naša država za gladijoče v Rusiji.** Te dni je odpotoval v Rusijo profesor Gjorgje Gjorgjevič, ki je član odbora za pomoč gladijočim v Rusiji. Gospod profesor Gjorgjevič je odpotoval najprej v Carigrad, do kamor ga je spremljal gospod Nikola Rac-Popović. V Carigradu sta nakupila za dva in pol milijona dinarja moke ter za pol milijona dinarja sladkorja, nakar je odpotoval gospod Gjorgjevič v Odeso, da razdeli živila med gladijoče prebivalstvo.

* **Tobak se je zopet podražil**, ker se jim ni zdel še dovolj drag. Tako stane sedaj med drugim fini turški tobak v zavojčku 6 dinarjev 50 par, fini hercegovski v zavojčku 5 dinarjev, srednjefini turški v zavojčku 2 dinarja 50 par, najfinejši ogrski v zavojčku 1 dinar 87 in pol pare, domači tobak 1 in pol dinarja, egiptovske cigarete komad 45 par, »moeris« komad 35 par, damske komad 27 par, »sport« komad 15 par, ogrske komad 10 par, tobak za žvečenje v klobasah 1 kg 70 dinarjev.

* **Umrli** je ga. Marija Komatar, roj. Gosar, posestnica v škofji Loki. Bila je odločno napredne misli ter požrtvovalna in dobrotljiva narodnjakinja. Prizadetim naše sožalje, pokojnici večni mir!

* **Povodenj v savinski dolini.** Od sobote na nedeljo sta Savinja in Voglajna zopet poplavljeni na mnogih krajih dolino. Voglajna je pri-

nesla v Celju med drugim živo kravo, ki so jo še pravočasno rešili.

* **Ogrevanje potniških železniških vozov** s paro se bo odslej vršilo po vagonih vseh osebnih in mešanih vlakov.

* **Sadovi hujskarije.** V okolici Samobora, kjer je seljaštvo strastno privrženo komedijantu Radiću, je hotela sodnjska oblast v spremstvu orožnikov izvršiti rubežen pri kmetu Libiću, ki ni več maral plačevati davkov. Libić in njegov brat pa sta poklicala sosede na pomoč, ki so se s psokami in gorjčami uprli orožnikom ter tako izzvali spopad, med katerim so se orožniki morali poslužiti orožja ter je par seljakov bilo ranjenih. Vršil se preiskava. Slučaj ponovno dokazuje, kako žalostni so sadovi tako brezvestne gonje, kakor jo uprizarja Radić in njegovi rovarji.

* **Madžaronski katehet.** V Osijeku je imelo dijaštvo na dan 29. oktobra svečano službo božjo, ki se je zaključila s hrvatsko in srbsko himno. Katehet Perchich (pravilno Peršić) je pri pevanju hrvatske himne ostal pred oltarjem, ko pa je zbor začel peti tudi srbsko himno, se je hitro odpravil v zakristijo. Taka provokacija je po vsem mestu vzbudila veliko razburjenje. Tudi pri nas smo že imeli več takih slučajev, pa je oblast stopila nestrpnim zagrizenjem na prste; ni dvoma, da bo tudi tega madžaronskega kateheta naučila pameti.

* **Sneg je zapadel** v noči od sobote na nedeljo na Pohorju, Kozjeku, Triglavskem pogorju, Karavanah in Savinjskih alpah.

* **Medveda je srečala.** Iz občine Brod ob Kolpi je šla neka ženska k sodišču v Delnice. Sredi poti pa je na samotni zagledala medveda, ki je otresal hrusko. Bog v nebesih! Tako se ga je ustrašila, da jo je skoraj zadela kap. Medved se sicer za žensko ni prav nič zmenil, temveč je dalje mirno otepala sladke hruske. Ženska je bila tako prepadena, da je po velikem ovinku šele po dveh urah hoda trepetajoča od strahu dospela v Delnice.

* **Dva kozla z enim strelom.** Izredna lovska sreča je bila naklonjena g. Antonu Korošcu, veterinar-skemu nadzorniku v Kranju. V dr. Bornovem lovišču pri sv. Katarini nad Tržičem je z enim strelom ubil dva divja kozla.

* **Zagoneten slučaj.** Župnik Ivan Gabršek iz Tomšlja na Igu se je pretekli četrtek odpravil v Ljubljano, da bi plačal zvonove. Povrnil pa se ni več nazaj in se sumi, da je postal žrtev zločinske roke. Seveda se o stvari širijo prav različne govorice, ni pa dvoma, da bo zagonetni slučaj v kratkem pojasnjen.

* **Grozdje zastoj.** Poročali smo že, da se je letošnja bogata vinska letina najbolj obnesla v Sremu in da tamošnji vinogradniki vsled pomanjkanja posode ponujajo novi mošt prav po nizki ceni. Med njimi pa je mnogo takih, ki imajo svoje vinograde zelo oddaljene od svojih domov. Ker pa so zadnje čase tudi v Sremu bili veliki ualivi, je na vseh cestah in potih toliko blata, da je prevoz grozdja in mošta iz vinogradov nemogoč. Zato so mnogi vinogradniki sporočili sosedom svojih vinogradov, da lahko vsak svobodno pobere grozdje, preden ne segnijo.

* **Zanimiva bolniška strežnica.** Na ljubljanski policiji se je oglasila mlada strežnica Antonija Javornik in pravila, da ji je bil na vlaku ukraden ščipalnik in stodinarski bankovec. Gospod na policiji pa se je mlada usmiljenka zdela nekako zanimiva in ko so si jo dobro ugleдали, so ugotovili, da jo zasleduje zagrebško sodišče, ker je v Zagrebu

kot bolniška strežnica ukradla briljanten prstan, vreden 10.000 K, nato pa pobegnila v Ljubljano. Tu se je nastanila v hotelu in je hotel-skemu vratarju izmaknila 800 K. Da bi vse skupaj ne bilo sumljivo, je šla na policijo in rekla, da je sama bila okradena. Na policiji pa so jo prepričali, da se je vjela v past in so dolgoprstno usmiljenko vtaknili pod ključ.

* **Poneverba.** Kakor poročajo listi, je Konrad Brus, tajnik Samostojne kmetijske stranke v Mariboru, pri strankini blagajni poneveril 60.000 kron in oškodoval tudi nekatere imovitejšje strankine pristaše. Nato pa je izginil.

* **Zgrešen strel.** V Cerovcu v Srbiji je dninar Živko Kočić opazil pred svojo hišo steklega psa. Skočil je po puško in ustrelil v psa. Strel pa je zgrešil in smrtno zadel Kočićevega nečaka, osemletnega dečka Miodraga, ki je kmalu nato izdihnil.

* **Tatinska predrznost.** V Križevcih na Hrvaškem sta se zadnji čas dogodili dve drzni tatvini. Prikradel se je ponoči v stanovanje nekega meščana mlad dolgoprstnež in prišel v sobo, kjer je spala služkinja in začel brskati po omari. Medtem pa se je prebudila služkinja. Ko je hotela prižgati luč, je tat priskočil k njej in ji začel lepo govoriti o ljubezni. Služkinja pa se ni dala preslepiti z lepimi besedami, temveč je zaljubljenega tatu krepko prijel za goltanec, da se ji je komaj izmuznil iz neprijaznega objema ter izginil skozi okno v noč. — Nekega popoldne pa je gostilničar Mihaljevič po obedu spal na divanu spanje pravičnega. Med tem časom pa mu je neznan lopov izpraznil omaro ter odnesel tri obleke. Speči gostilničar o tem pač gotovo ni niti — sanjal...

* **Kaj se je zgodilo tihotapki grofovskega rodu.** Mlada Amalija, hčerka grofice Čeh, veleposestnice pri Osijeku, je potovala preko Subotice na Madžarsko. Subotiskim carinskim uradnikom je rekla, da nima ničesar nevarnega s seboj. Pa niso verjeli njenim sladkim besedam, temveč so jo dali preiskati. In glej, zares so našli pri njej 50.000 dinarjev, ki jih je hotela »švercati« preko meje. Denar so seveda zaplenili ter ji naložili globo 100.000 dinarjev. Mlado grofico so obdržali v carinskem zaporu, dokler globa ni prispela iz Osijeka. Ah, da, tudi plemenitašem se lahko v Jugoslaviji dogodi kaj hudega...

* **«Ogoljufana» tatova.** V okolici Loža sta dva nepoznana moška napadla Ceno Štritof in jo hotela oropati. Ženica pa se jima je odrezala: »Nimam ničesar, dajta kaj vidva meni!« Moška sta ženico nato preiskala, a nista ničesar našla, ker je imela denar v znesku 400 kron zašit v obleki.

* **Železniška nesreča.** V Vlačjevi na Hrvaškem je sedem vagonov tovornega vlaka skočilo s tira. Vagoni so precej poškodovani, človeške žrtve ni nobene.

Iz raznih krajev

* **V Mostah pri Ljubljani** je padla neka perica v Ljubljano. Rešili so jo sicer še živo iz vode, toda radi preobilo zavžite vode ji je počil želodec, da je umrla.

* **V Zgornji šiški** je padel z okna sin poštnega sluga Vladimir Kern in si zlomil desno roko.

* **Na Viču** je bil z nekega groba na pokopališču ukraden kar cel nagrobni kamen in cementna ograja za cvetice.

* **Na Dobrovi** je Franja Lindič pustila svoje otroke brez nadzorstva. Njena štiriletna hčerka Olga je za-

bredla v potok Horjulko in utonila. Deželno sodišče je zaradi tega Lindičevo obsodilo na 24 ur zapora.

* Na Selu pri Ljubljani je umrl g. Ignacij Kozjek. N. v m. p.!

* Na Brezjah pri Dobravi je prošli mesec neki uzmovič ukradel čevljarju Bergantu eno kožo in za par čevljev usnja, v tobakarni Andreja Borinika pa žensko bluzo in žensko krilo. Neprijetnega gosta so ljudje pravočasno zasačili in mu jih tudi nekaj našli. Poleg tega priznanja mu bo še sodišče prisodilo nekaj dni «iraj košče».

* Na Studencu sta pretepla Alojz Trilar in Fr. Gabrovšek Rudolfa Leskovska. Za to svoje junaštvo pa nista prejela medalj, temveč bosta morala delati še pokoro, in sicer Trilar 14 dni, Gabrovšek pa le 48 ur. Sodišče ima o junaštvu res čisto svoje pojme.

* V Borovnici je bila gostilničarju Josipu Zalarju iz podstrešja ukradena obleka.

* V Javorju pri Litiji je umrl nenadoma tamošnji župnik g. Franc Indolf. N. v m. p.!

* V Zgornjih Žerjavcih je pritlikavi Anton Heber ukradel svojemu stricu kobilo, naložil sena in ovsar se odpeljal na Hrvaško, kjer je vse skupaj prodal za 100 dinarjev. Kupec sam ga je naznanil zagrebški policiji, ki je Heberja kmalu iztaknila in ga oddala mariborskemu sodišču.

* V Prelnu pri Veračah so predrznil tatovi odnesli posestniku Jožefu Lupši čevljarstvo mizo, v kateri je imel shranjen denar. Oškodovalci so ga za 27.458 kron.

* V Škofji Loki je umrla gđc. Lojzika Logonder, učiteljica tamošnje samostanske šole in posestnica. N. v m. p.!

* V Naklem pri Kranju sta brata Ivan in Ciril Zupan pri odhajanju večernega tržiskega vlaka potegnili z voza hlapca Ivana Rozmana in ga pobila na tla. Začela sta ga suvati, z nogami sta teptala po njem, da sta mu pri tem izbila vse zobe in uničila eno oko. Ko se jima je zdelo, da sta svoj zverinski posel do dobra opravila, sta svojo žrtev odnesla v neko gostilno. Poklicani zdravnik je izjavil, da tako razmesarjenega človeka še ni videl. Kak je bil vzrok nečloveškemu dejanju obeh pobesnelih bratov, bo dognala sodnija.

* V Stari Loki pri Kranju je padel z odra zidar Josip Berčič in se precej poškodoval. Zlomil si je tudi desno roko.

* Na Količevem pri Domžalah je umrl g. Jakob Hočevnar, sin tamošnjega posestnika, v starosti 28 let. N. v m. p.!

* V Ribnici na Mlaki so otroci v skednju posestnika Arka zanetili požar. Bližnjim trem požarnim brambam se je posrečilo požar omejiti, škoda pa je vendar zelo občutna, ker je s skednjem in kozolcem pogorela tudi vsa mrva in koruza.

* Predoslje so dobile izboljšano pošto zvezo. Selski pismonoša namreč sedaj dnevno prenaša pošto iz Kranja v Predoslje in obratno.

* Na Polšniku se je France Birk med cerkvenim opravilom prav neollikano obnašal. Sodišče ga je radi motenja vere obsodilo na 1 mesec strogega zapora.

* V Domžalah je mlinar Valentin Tič iz Rodice brez vzroka dvakrat ustrelil za nekim človekom. Za to neumestno šalo mu je deželno sodišče prisodilo 1 mesec strogega zapora.

* Na Planini so vlomili tatovi v hišo posestnice Kotarjeve in ukradli 3200 kron.

* Na Brodu je bilo Danilu Berku pokradenega več stotov sena.

* V Podsmreki je neki sladkosnedež, ki pa bržkone ni bil medved, ukradel nekemu posestniku in krčmarju štiri panje z medom in čebelami vred.

* V Metliki se je poročil priljubljeni župan in načelnik gasilnega društva g. Jože Flajšman z gospo Amalijo Požek, tamošnjo trgovko. Obilo sreče!

* V Podpeči pri Presejrah je bil Mariji Lukman ukraden ročni voziček, vreden 1000 kron.

* V Rakitnici je padel delavcu Franu Omerzi težak hloď na noge in mu jo zlomil.

* V Vintgarju pri Gorjah je umrla ga. Angela Jelenc, roj. Gimpel. N. v m. p.!

* V Semiču je umrl g. Štefan Derganc, oče g. dr. Derganca, primarija kirurškega oddelka državne splošne bolnice v Ljubljani. N. v m. p.!

* V Kostivnici je umrl tamkajšnji kaplan g. Fran Cerjak v 64. letu svoje dobe. N. v m. p.!

* V Vodihoki pri Slovenski Bistrici je posestnikov sin Horvat pri delu tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo.

* V Ljutomeru je umrl g. Alojzij Lušin, višji geometer in občinski odbornik, v najlepših moških letih. Bil je požrtvovalen sokolski in prosvetni delavec. Slava njegovemu spominu!

* V Rušah sta doma voznika, ki sta pretekli teden pripeljala v Maribor k nekemu Kolariču drva. Bila sta pa furinansko pijana in sta pri razkladanju drv ravnala tako, da so navzočemu Kolariču padla težka debela na nogo in mu jo na dveh krajih zlomila. Oba furmana prideta pred sodišče.

* V Borovljah na Koroškem je umrla ga. Marija Borovnikova, so-proga tamošnjega puškarja. Pokojnica je bila iskrena Slovenka, zato pa so ji posebno ob preobratu sirove nemške drhali povzročile marsikatero grenko uro. Enkrat so popolnoma oplenile Borovnikovo hišo in tovarno. Ohranimo pokojnici, ki ji ni bilo usojeno, da doživi osvoboditev nesrečnega Korotana, blag spomin!

Po svetu

s Velik vihar na Dunaju. V soboto popoldne je nastal na Dunaju velik vihar, ki je trajal skoro tri ure. Metal je opeko raz streh in prevrgel več dimnikov. Pri neki novi stavbi je vrgel z odra dva zidarja, od katerih se je eden ubil, drugi pa težko poškodoval. Od padajočih opeke je bilo več ali manj ranjenih mnogo oseb. Orkan je iztrgal tudi mnogo oken in pobil veliko šip, tako da je bilo po nekaterih ulicah slišati ves čas, ko je vihar divjal, žvenketanje na ulico padajočih razbitih šip.

s Razcesar Viljem poročen. Te dni se je poročil v Doornu na Nizozemskem bivši nemški cesar Viljem II. s princezino Hermino de Reuss, vdovo po princu Schönaich-Colorathu. Viljem je star sedaj 63 let, njegova nevesta pa 34 let. Zanimivo je, da je po tamošnjih običajih bila objavljena na občinski hiši obenem z Viljemovo poroko tudi poroka nekega delavca. Tako je prišel nekdanji strahovalec sveta do tega, da po postavah nima nobene izjeme pred navadnim delavcem.

Prosveta

Anton Melik: Jugoslavija. II. del. I. snopič. Pota in cilji 11.—12. zvezek. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. 1922. Strani 296. Cena broš. 21 Din, po pošti 1.50 Din več. Drugi del Melikove Jugoslavije je

pravkar izšel in prinaša v prvem snopiču podroben popis pokrajin in mest v Sloveniji, Istri, Hrvaški, Dalmaciji ter Bosni in Hercegovini. Popis ostalih pokrajin naše države izide v drugem snopiču še pred božičem. Delo se odlikuje po točnih in natančnih podatkih na podlagi ljudskega štetja iz leta 1921. ter bo dobro služilo ne samo šolam, marveč tudi trgovcem in vsakomur, ki hoče spoznati našo državo. Finejša izdaja celega drugega dela izide pozneje. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Slovenska Matica. Za leto 1922. izda Slovenska Matica zadnji zvezek Slovenskih narodnih pesmi z daljšim zaključnim spisom sedanjega urednika dr. J. A. Glonarja in 3. zvezek Mencingerjevih izbranih spisov v uredništvu dosedanjega urednika dr. Jos. Tominška. Članarina znaša 80 kron. Vsi poverjeniki, ki do sedaj tega še niso storili, se prosijo, naj takoj pobero in odpošljejo članarino. Dalje se opozarjajo vsi prijatelji književnosti na izdaja Slovenske Matice. Iz založnin zadnjega časa je še v zalogi Zemljevid slovenskega ozemlja (120 kron); Golica, Pesmi o zlatolaskah (40 K) in Večerna pesmarica (40 K); Lermontov-Borštnik, «Junak našega časa» (40 K); dr. Lah, Začetki Slovenske Matice (20 K) in Češka antologija (48 K); dr. Lončar, Politično življenje Slovencev (48 K); Vida Jeračeva, ilustrovanja zbirka otroških pesmi «Iz Ljubljane čez poljane» (60 K). Kot izredna založnina je v tisku imenik krajev na zemljevidu slovenskega ozemlja.

Sokolstvo

Sokolsko društvo v Oplotnici priredi v nedeljo dne 12. t. m. v gostilniških prostorih gospe Franje Kunejeve v Oplotnici Martinov večer s prav zanimivim sporedom. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina prosta. Sodelovanje domačih tamburašev zagotovljeno. Pridite!

Zdravstvo

z Škodljivost alkohola. O tem se pri nas mnogo piše, toda menda zastoj. Statistika kaže, da so leta 1920. izpili Slovenci za skoro pol-drugo milijardo kron alkoholnih pijač. To se tudi vidi na ljudeh. Po-divjanost, sirovost in vsakovrstne bolezni so pri nas razširjene, kot pred vojno niso bile. Alkohol uničuje zdravje. Družina pijanca je nesrečna. Otroci alkoholikov so slabotni in duševno zaostali. Izgovor pijancev, da jim alkohol koristi, je res le izgovor, s katerim hočejo opravičiti svoje žetje alkoholnih pijač.

z Malarija. Mnogo slovenskih vojakov se je povrnilo z vojne okuženih z malarijo. To so oni, ki so bili na albanski fronti ali pa v drugih močvirnatih krajih, kajti le tu so gnezdišča te bolezni, ki je v naši državi zelo razširjena, zlasti v Južni Srbiji na Primorju in na mnogih krajih ob Donavi. Imenujejo jo tudi barsko mrzlico, povzročja pa jo malarični komar s svojim pikom. Posledica je često malarična mrzlica. Malarija zahteva vztrajno zdravljenje s kininom, ki je najbolj zanesljivo sredstvo in energično mori malarične kali v krvi.

Tudi izgovor.

Sodnik: «Komaj ste prišli iz ječe, pa ste že zopet vlomili.»

Miha: «Lepo jih prosim, gospod sodnik, tako dolgo sem bil odsoten, zato vendar nisem mogel priti praznih rok k ženi.»

Zanimivosti

VZGOJA ZA ZAKONSKO ŽIVNENJE.

Znano je, da je treba imeti za zakon poseben talent, ki žalibog manjka mnogim ljudem. Zato je potrebna za zakonsko življenje posebna vzgoja. Kdaj, kje in kako naj se začne s to vzgojo? Večina razmotrivalcev, ki se bavijo s tem vprašanjem, odgovarja: Cim prej! V tem oziru je največjega vpliva obnašanje staršev. Pozornost, obzirnost in ljubezen očeta napram materi, oziroma matere napram očetu, so nauki, katerih otroci nikoli ne pozabijo. Prepri in celo pretepi med starši ubijajo že v detetu vero v zakonsko srečo. Nesrečen zakon ni samo pekel za starše, nego tudi strašilo za njihove otroke. Zato morajo starši paziti na vsako besedo pred deco. Samo hčerke srečnih mater morejo postati srečne žene, a sinovi pametnih očetov pametni možje. Tako je navadno, seveda tudi najboljše kandidate za srečen zakon pokvari svet in življenje.

V šolah se dandanes deklice učijo že marsičesa, kar je potrebno za zakonsko življenje. Deklice naj se uče pravočasno kuhati, šivati, vzgajati deco in streči bolnikom. Vsaka še tako izobrazena deklica mora znati opravljati hišne posle. Marsikatera gospodična je sicer izvrstna uradnica, učiteljica, toda v zakonu ne zna ničesar, ne pospravljati, ne kupovati, niti kuhati in sploh ne gospodariti. Najučenejša mlada žena je često nesposobna za praktično delo in za vsakdanje dolžnosti v zakonu. Mnogo je žensk, ki znajo vse, ne da bi se kaj dosti učile, dočim se morajo druge učiti in večbati leta in leta za najnavadnejše hišne posle. Ženske morajo imeti vedno in vedno pred očmi, da jih že njihova narava, zlasti ako so matere, tako rekoč veže na dom. Tu naj pokažejo svoje zmožnosti. Ženske, ki nastopajo na javnih shodih kot politične govornice in ki razbivajo po shodih, so žalostne figure in jim to čisto nič ne pristoja.

Dolžnost matere je, da posveča praktični vzgoji svojih hčerk največjo skrb in solze mladih žen bodo vedno redkeje. Vsak ženin mora že sam vedeti, kaj zahteva od svoje neveste. Ako hoče dobro gospodinjico in dobro kuharico, naj si ne išče neveste med uradnicami. Zlasti naj se vsak ženin izogiblje tistih popolnoma krivo vzgojenih gosk, ki sanjajo le o tem, kako bodo v zakonskem stanu lenuharile in se lepotičile. Takih žen tudi bogataši niso veseli. Mož, ki ima ženo, jo mora začeti poučevati, toda zlepa in ne zgrda. Sirov mož doseže po navadi ravno nasprotno od onega, kar želi.

Kakor deklice je treba vzgajati tudi fante, katerim je treba pred vsem vcepiti spoštovanje napram ženskam. Mlad mož mora vedeti, da je ženska nežnejša in zato občutljivejša. Mož naj ne vidi v ženski samo spola, temveč enakopravno bitje, ki istotako, kot on, misli in čuti, mnogokrat mogoče bolj nego on sam. Geslo «naj bo mož ženin gospodar» je izgubilo svojo veljavo in se izpremenilo v «mož in žena bodita tovariša in prijatelja». Lep in idealen je zakon, v katerem žena kaže razumevanje za moževe želje in v katerem se obratno zna mož živeti v ženine misli in čustva. Skladnost v interesih je glavna podlaga srečnega zakona. Zakon, ki je nastal iz ljubezni, premaga vse viharje; zakon iz pohlepnosti po denarju in iz gole spolne strasti postane kmalu muka in nesreča moža in žene ter njunih otrok.

Pred nekaj tedni je vzbudil veliko pozornost samomor princa Joahima, sina bivšega nemškega cesarja Viljema. O pravem razlogu tega obupnega čina se doslej ni vedelo nič podrobnega, domnevalo se pa je, da je temu bila kriva kaka rodbinska nezgoda. Sedaj prinaša neki angleški list o tem zanimive podrobnosti:

Pred berlinskim porotnim sodiščem se je nekega dne vršila razprava proti bivšemu komorniku B., ki je bil zaupnik princa Joahima. Razprava se je vršila za zaprtimi vrati. Princ Joahim, najmlajši sin Viljemov, se je poročil leta 1916. proti volji svojih staršev. Tri leta je s svojo ženko živel v najlepši slogi. Po prevratu pa, ko so se nemški principi raztepli po svetu, se je Joahim v nekem kopališču spoznal z nekim elegantnim človekom, ki se je predstavljal kot komornik nekega bivšega nemškega oblastnika. Princ se je z njim sprijatelžil, toda komorniku se je posrečilo, da je tudi prinčevu soprogo dobil v svoje zanjke. Ko se je končno princ na lastne oči prepričal, da mu komornik zapeljava soprogo, se je odpravil k svojemu očetu Viljemu v Dorn, njegova soproga pa je odpotovala s komornikom v druge kraje. Princ je zaprosil svojega očeta, da mu dovoli ločitev zakona in da mu dá nekaj denarne podpore. Viljem pa ni hotel o tem ničesar slišati, temveč je baje svojemu sinu dal zausnico.

Princ Joahim se je globoko užaljen povrnil v Nemčijo, kjer si je pogljal kroglo v glavo. A tudi divji zakon med Joahimovo nezvesto soprogo in njenim ljubimcem ni bil trajen. Dognalo se je, da je ta komornik bil čisto navaden slepar, zato so ga oblasti prijele in obsodile na 5 let težke ječe.

TAJINSTVENA PUSTINJA.

Velika kitajska puščava Gobi, ki ni dosti manjša kakor Sahara, je ena najbolj čudnih pokrajin na svetu. Obkrožena od pogorja izgleda kakor ogromna globel. Zato menijo geografi, da je bilo tam morje, ki pa je izginilo že pred mnogimi stoletji. V puščavi Gobi se še danes nahaja več malih jezer, ki vsebujejo silno mnogo soli. Voda v teh jezerih je tako gosta, da se človek z lahkoto vzdrži na površju.

Ozračje je tam popolnoma suho in nebo je neprestano sinje modro; temperatura pa je zelo nestalna. Ponoči je ledenomrzlo, a podnevi neznošno vroče. Prebivalstva tam ni nobenega, le na vzdolnem delu, ob reki Hoangho, že pričenjajo male kitajske naselbine. Puščava je domovina divjih zverj, tigrov in divjih konj. Prav ob robu puščave se nahaja tudi kolonija francoskih misionarjev, ki obdelujejo zemljo in delujejo kot učitelji med kitajskimi naselbinami. Zelo lep je prizor, kadar opravljajo bogoslužje ob obali širokega Hoangho, ko tam daleč za puščavo začne vzhajati zlata jutranja zora.

TESTAMENTI.

Pri nas na kmetih se včasih primerijo prav čudni nerazumljivi testamenti, ki navadno izzovejo dolge in drage pravde, ki so žalibog posebno naše svojstvo. Toda še bolj čudne testamente zapuščajo Angleži. Nedavno je na Škotskem umrl učenjak James Campbell, ki je zapustil precej zlatnikov. Njegova poslednja želja je bila, da njegovo mrtvo truplo sežgejo, pepel pa porabijo za kaj koristnega, kakor za gnojitev krompirja, a svoje premoženje je zapu-

stil onim siromakom, ki ne pijejo in ne kadajo, češ, da ljudje, ki razmetavajo denar za tobak in pijačo, ne zaslužijo podpore.

Drugega mnenja pa je bil John Hidses, ki je bil strasten kadilec. Zato je svoj denar zapustil svojim štirim prijateljem z naročilom, da se vsako leto ob dnevu njegove smrti zberejo ob njegovem grobu in v njegov spomin pokadijo pipo tobaka. Neki drugi Amerikanec, bogat industrijec, pa je hotel pomagati časopisu, ki ga je v življenju najraje čital. Tik pred svojo smrtjo je plačal naročnino za 20 let vnaprej z željo, da se list pošilja na njegovo grobnico, ob kateri je dal postaviti mizico in klop. Ko je umrl, so morali dotični časopis dvajset let donášati k njegovemu grobu, kjer so ga lahko čitali obiskovalci pokopališča.

ČUDNE GOSTILNE.

V nekem zelo dobro obiskanem kopališču na južni obali Anglije se nahaja hotel, ki je čisto svojevrsten na vsem svetu. Ima lasten vodovod s toplo in mrzlo vodo, ki je uveden po vseh sobicah in hodnikih, kakor se tudi povsod nahajajo peči, ki jih ne kurijo samo pozimi, temveč tudi poleti, tako da je v hotelu vse leto toplo, kakor v južnih deželah. Jedila pa, ki so v hotelu na razpolago, so mastna, soljena in papricirana tako, kakor je to navada v Indiji in Arabiji. Ta hotel namreč služi kot zdravilišče onim angleškim častnikom, ki so dolgo časa služili v južnih kolonijah in se le s težko muko zopet privadijo meglenemu ozračju na Angleškem.

Ob angleški obali je nadalje restavracija, ki nosi zunaj velik napis: »Tu se ne dobijo ribe, školjke, ostrige in morski raki.« V tej gostilni je namreč pred par leti na naglem umrlo par gostov, ki so vživali ribe in so se na ribji kosti zadušili. Da se taki nesrečni slučaj ne zgodijo več, je gostilničar dal napraviti omenjeni napis. — Na neki drugi gostilni pa je napis: »V to hišo je vstop biciklistom strogo prepovedan.« Enkrat je namreč neki kolezar posodil kolo gostilničarjevemu sinu in ko ga je ta zasedel, je padel z njega ter ostal na mestu mrtev.

Zelo zanimiva je tudi neka gostilna v Leatstofu. V njej se ne sme izgovoriti nobena glasna beseda. Vsa naročila je treba napisati na listek in tudi natakarji hodijo po sobanah v gumijastih čevljih. To gostilno obiskujejo največ znanstveniki in drugi duševni delavci, ki ne morejo prenesti ropotanja in šuma v drugih gostilnah. Le redkokdaj, pravijo, je gostilničar tako dobre volje, da pusti v svojo restavracijo tudi kako žensko, ker se je izkazalo, da ženske ne morejo vzdržati tako strogega hišnega reda.

Razno

× **Velike manifestacije žensk za kratka krila.** Seveda se je to zgodilo zopet v Ameriki, v tej čudni deželi vseh verjetnih in neverjetnih dogodkov. V Newyorku je imela namreč pred kratkim zveza ženskih klubov v hotelu Aster veliko zborovanje, kjer so se govornice v imenu 300 tisoč organiziranih žensk izrazile — iz zdravstvenih ozir — proti dolgim kriklam. Bržkone pa niso bili vzrok tej protestni skupščini samo zdravstveni oziri, temveč tudi ženska ničemurnost, ki bi z dolgimi krili mnogo izgubila na sebi.

× **Zakaj ljudje izvršujejo samomore?** Neki Francoz je preiskal 7000 slučajev samomora in sestavil o tem zanimivo statistiko. Kakor

navedeno na svetu, tako je tudi v Franciji pomanjkanje eden glavnih vzrokov, da se ljudje ubijajo. Od 7000 slučajev je bilo 905 moških in 511 žensk, ki so izvršili samomor zaradi pomanjkanja. Iz tega se vidi, da so moški občutljivejši nego ženske. Izguba premoženja je bila razlog samomorom pri 322 moških in 233 ženskah. Igranje na karte in kockanje je zakrivilo do 300 samomorov, ki so razdeljeni na oba spola enako. Po številu samomorov, izvršenih v pijanosti, zaostaja sicer drugi spol za moškimi, vendar ne toliko, kakor bi se pričakovalo: v pijanosti je izvršilo samomor 208 žensk in 283 moških. Zaradi nesrečne ljubezni se je umorilo več žensk nego moških, namreč 157 proti 97, kar sicer ni čudno, toda čudno je, da se je zaradi razžaljene časti ubilo 410 žensk in le 122 moških. Ljubzen in čut za čast sta torej pri ženskah bolj razvita nego pri moških.

× **Zlata pomoč.** Neki brezposelni Dunajčan si je izmislil prav originalen predlog, kako bi falirana Avstrija vendar še lahko prišla do zlatega zaklada. Ta brezposelni strokovnjak se je oglašil pri avstrijskem finančnem ministru in mu predlagal, naj izda naredbo, da se morajo državni blagajni oddati vsi poročni prstani, država pa bi seveda plačala odškodnino v papirnatih tisočakih. Ker je v Avstriji okrog dva milijona zakonskih parov, bi se sicer res dalo zbrati precej zlata, toda žal, večina zakoncev je že oddala prstane v zastavljalnice. Oglašil pa se je še drug strokovnjak in v časopisju predlagal, da lahko Dunajčani in Dunajčanke oddajo državni blagajni svoje zlato zobovje, saj jim je itak nepotrebno — ker imajo malo jesti...

× **Mesto brez nevest.** Kdo bi verjel, pa je le tako! Seveda v Ameriki. Tam zidajo novo mesto Wansky, ki šteje zaenkrat samo 600 prebivalcev, oženjen pa je le vsak deseti. Ti meščani, ki so v bližnjih tvornicah zaposleni kot inženjerji, predelavci in drugo, so prav dobro podloženi in bi se radi ženili. Zato so dali oglase v ameriške liste, da vsaki devojki, ki pride tjakaj, plačajo 2500 dolarjev za potnino in isto toliko pri poroki za nagrado. Kmalu za tem se je v Wanskem oglašil oče s šestimi hčerkami. Kar na mah so jih razgrabili ženini in plačali zadovoljnemu očki lepo vsotico. Povedati pa moramo, da je vse to bilo pred dobrim mesecem. Danes so gotovo že vsi ženini mesta Wansky zasedeni in jim je morda že dolgčas po nedavnih dnevih prostosti.

× **Poroka zamorskega milijonarja.** V kratkem se bo vršila v Londonu poroka črnega milijonarja Jamesa Neroton Beresa Lorda Faulknerja, posestnika iz zapadne Afrike, z gosposodično Ado Johotote Lomehn. Gosposodična je prišla iz svoje vroče domovine v London, da se izobrazí v tamošnjem vzgojevališču za visokorodne deklice. Njen zaročenec je prišel samo zato v London, da zadovolji svojem napuhu in se da poročiti v slavni katedrali sv. Pavla v Londonu. Kakor izgleda, v napuhu črni ljudje ne zaostajajo za belimi.

× **Natakar — vojskovodja.** Na strani turškega maršala Kemal paše v Mali Aziji se bori tudi Arnavt Asiz, in sicer kot poveljnik turške čete, ki je pred kratkim zasedla Erasko. Vojskovodja Arnavt Asiz je bil svoječasnno dolga leta natakar v nekem malem turškem mestecu. Ko so Orki zasedli Malo Azijo, pa je zbral okrog sebe četo pajdašev, začel po okolici pleniti in razsajati ter si takrat gotovo ni domišljjal, da bo kdaj dosegel višjo čast kot hajduški po-

glavar. Toda v Turčiji spoštujejo junake in če so tudi faloti. Ime Asiza se je razširilo okrog in ko se je končno s svojo četo pridružil Kemalovi armadi, ga je Kemal kmalu povišal za častnika. Asiz se je v zadnjih borbah z Orki večkrat imenitno izkazal in danes je vojskovodja... Toda ni on edini v turški vojski postal tako odlična osebnost, Kemal paša ima še druge generale, ki so v mladih letih brusili britve ali celo vlekli dreto.

× **Ekscesar Viljem in ženske.** Ne-ka dvorna dama na bivšem nemškem dvoru je zdaj izdala knjigo spominov, v kateri med drugim tudi podrobno opisuje, kake ženske je imel cesar Viljem od srca rad. Pravi, da je Viljem bil ljubitelj lepih prsi in belih rok. Na nemškem dvoru je bilo sicer strogo predpisano, nositi bele rokavice, toda, če je kaka lepa damica prišla k Viljemu na obisk, jo je vedno prosil, naj sname rokavice. Na njegovi pisalni mizi je bilo vedno par fotografij lepih žensk z obilimi prsmi in lepimi rokami. V ostalem pa pisateljica omenja, da Viljem ni bil prav nič izbirčen, kadar se ga je malo nakresal. Ker pa to pri Viljemu ni bil redek slučaj, pravi pisateljica, da so se ga dvorne dame vedno rade izogibale. To je pisateljica rekla menda zaradi lepšega, v vsem drugem ji pa verjamemo, ker je spomine gotovo napisala po lastnih izkušnjah...

× **Tajnosti rudnika.** Naša zemlja krije v sebi toliko tajnosti, da bi našim ljudem vstajali lasje, ko bi ona mogla o njih spregovoriti. Šele pred kratkim so zopet razkrili tragedijo, ki je bila 162 let nepojasnjena. V Tatfieldskem rudniku na Angleškem je neki poseben rov, v katerega si ni upal stopiti noben rudar, ker se je govorilo, da v njem strašijo duhovi ponesrečenih rudarjev in prosijo za pomoč. Ker pa jim nobeden ne zna pomagati, pridržijo še njega v rovu in tako se še noben rudar ni vrnil živ iz tistega rova. Zdaj so ta tajni rov prekopali od druge strani in v njem so našli nad dvajset človeških teles; ob njih pa so našli tri beleznice, v katerih je bilo zapisano leto 1760. Ti trije okostnjaki so takoj razpadli, ostala telesa pa so bila še dobro ohranjena. Smatra se, da so se ti rudarji, ki so kesneje šli v rov, hoteli najbrž prepričati, če je pripovedovanje o strahovih resnično in ko so zares našli mrtva telesa, je še nje od straha zadela kap.

× **Ženski raj.** Lahko se reče, da imajo ženske dandanes že v vsaki državi važno besedo, toda je na tej zemlji tudi dežela, v kateri imajo ženske glavno besedo. Ta ženski raj je dežela Cuantepecu v Mehiki. Žene zasedajo glavna upravná mesta in urade. Vsi trgovinski, poslovni in gospodarski posli so v njihovih rokah. Lotevajo se tudi rokodelskih poslov in so baje še posebno spretné kot mesarice. Navzlic vsemu temu pa so vendarle tudi domišljave in samoljubne. Posebno pažnjo posvečajo česanju las, ki si jih vedno krasijo z najlepšim cvetjem. Oblačijo se najraje v rdeče halje, perilo pa nosijo iz domačega platna. Popotniki, ki so šli skozi to deželo, pripovedujejo, da te ženske nimajo ničesar privlačnega na sebi, ker so sitne in jezicne. Toda kaj delajo možje v tej čudni deželi? — Pomočniki svojih žen so in pa očetje svojih otrok, kajti vse druge javne posle opravljajo ženske same.

× **Grobovi slonov.** Sloni vedno bolj izumirajo in slonova kost postaja od dne do dne bolj redka in dragocenejša. Še pred dvajsetimi leti je Južna Afrika izvažala slonovo kost na tone, leta 1920. pa je izvoz znašal le 135 kg. Včasih so ljudje

v Srednji Afriki često našli tako zvane grobove slonov. To so bile pokrajine v puščavi, ki so bile količkaj obdane s pečinami in tako skrite pred ostrim vetrom. Tu so si stari, onemogli sloni poiskali zavetje za poslednje dni svojega življenja. Njihova trupla so stihnela, njihova dragocena kost pa je ostala kot dragocen zaklad, ki ga je navadno našla kaka karavana. Dandanes pa, ko je že ves svet prebrskan, se tudi taki grobovi slonov najdejo le še prav redko.

× **Opičja ljubezen.** Znana stvar je, da imajo tudi živali napram svojim družicam sočutje, mnogokrat celo več, kakor ljudje med seboj. Tako poroča neki angleški graščak, ki ima na svojem vrtu obilo različnih živali, da je nekega dne obolela neka njegova opica. Njen zaročenec — seveda tudi opica — po imenu Šeri je imel do bolne zaročenke toliko sočutja, da je v skrbeh in s silno nežnostjo neprestano hodil okrog nje ter ji skušal olajšati težko stanje. Nabral je na vrtu trave ter bolnici napravil mehko ležišče, poiskal pa je tudi opeke in par vreč ter ji tako poskrbel za mehko zglavje. Zvečer pa se je ljubeče stisnil k njej, da bi ji ne bilo prehladno. Toda vsa skrb in ljubezen ni pomagala nič, ljubica je umrla in Šeri se je polotil obup. Štiri dni ni maral ničesar jesti; medtem pa mu je graščak že preskrbel novo, mlado družico in vdovec Šeri je zopet postal — opica...

× **Tatinska trojica.** Londonski policiji se je posrečilo ujeti malo, toda nevarno vlomilsko družino in to baš v času, ko sta oče in mati vežbala svojega sinčiča v umetnosti vlamljanja. Roditelja spadata med profesionalne tatove, a njun petletni sinček — edinček, ki je njuna nada, mora tudi zgođaj začeti, če hoče kdaj biti mojster. In tako je mali dečko po naukih svojih skrbnih starišev že izvršil par uspešnih tatvin. Kradli pa so na sledeči način: hodili so od stanovanja do stanovanja in dečko je šel povsod potrkati na vrata. Kjer se je kdo oglašil, je dečko prosil miloščine, kjer pa ni bilo nikogar doma, je mati dečka porinila skozi lino na vratih, ki je po londonskih stanovanjih zelo velika, nakar je dečko odklenil. Nato sta ga roditelja postavila na stražo, sama pa sta v naglici pobrala, kar jima je prišlo pod roko. Tako so si služili vsakdanji kruh. Nekemu detektivu, ki je tega tečka tolikokrat srečal v različnih delih obsežnega Londona, se je pa le začel zdeti sumljiv in ga je pričel zasledovati ter mu je končno res uspelo, da je tatinsko trojico zalotil pri poslu.

× **Od strahu osivela mačka.** Nedavno je nasedel v plitvini pri Jarmouthu neki parobrod. Morje je bilo tako razburkano, da ni mogla nobena manjša ladja na pomoč, da bi rešila nesrečnike. Cele štiri dni je trajalo, preden so mogli priti do ladje in rešiti mornarje ter potnike. Obenem z ljudmi so rešili s potapljačevega se parnika tudi malo mačko, ki je od prestanega strahu dobila popolnoma sivo dlako.

× **19 otrok tekom deset let zaka.** Nekemu Amerikancu iz Laporeja v Zedinjenih državah se je tekom 10 let, kar je poročen, rodilo 19 otrok, in sicer petkrat trojčki in dvakrat dvojčki.

× **Trgovina z ljudsko krvjo.** Nedavno so angleški lisiti pisali o novem načinu zdravljenja nekaterih boleznih, in sicer s tem, da bolniku vbrizgavajo kri zdravega človeka. Ta novi način zdravljenja se je silno razširil v Ameriki, odkoder poročajo čisopisi, da je posebno v New-

Yorku in okolici mnogo ljudi, ki se preživljajo s tem, da prodajajo svojo lastno kri. Kri kupuje neka velika newyorška bolnica, ki ima že 50 stalnih oddajalcev. Bolnica plača 1 liter krvi po 40 dolarjev. Oddajalec pa se mora pred odvzemanjem krvi obvezati, da se odreče vsaki pravici na odvzeti kri. Ti oddajalci so večji del iz delavskih, študentovskih in drugih vročevrtnih slojev; je pa tudi nekoliko gospodičen, ki čutijo, da imajo preveč krvi in torej svoj prevešek lahko oddajajo po posebno visoki taksi.

× **Nepopisno veselje** je doživel te dni neki angleški zdravnik. Bil je poleti v nekem zdravilišču in se je spoznal z elegantno damo, doma iz južne Afrike. Kakor je to že na letovišjih navada, sta se tudi ta dva bolj in bolj zaljubljala, končno pa sklenila, da stopita pred oltar. Toda nevesta je poprosila za odlog, da se pred poroko povrne v južno Afriko in da po par mesecih zopet prispe nazaj. In glej, res se je povrnila, čudno pa je presenetila svojega ženina, ko je pripeljala s seboj 5 otrok. Zaročenka je namreč pred svojim odhodom v Afriko pozabila povedati, da je vdova in da ima 5 otrok. Kakor pa listi zatrjujejo, je bil zdravnik prav vesel, da je na ta način dobil ne samo lepo ženko, temveč tudi že celo svojo famijlo.

Za smeh in kratek čas

Župnik Miha in kmet Boltežar.

Lepo obširno faro in še lepše posestvo je imel župnik Miha, ki je prebival z dobro rejeno kuharico v velikem, gradiču podobnem farovžu. To bogastvo mu pa ni zadostovalo, zato je neko nedeljo spustil raz lece zvito izkovano pridigo, v kateri je milo opisoval svojo »revščino«, da bi tako pridobil kako usmiljeno srce. Med drugim je rabil nastopno primero: »Jaz imam sedem krav in če bi se našla kakšna bogaboječa duša in mi jih darovala še sedem, potem bi Bog dotičniku to dvakrat povrnil.«

Boltežar, ki je pridigo poslušal in ki ni bil kaj brihtnega razuma, je takole računal: »Jaz bom našemu gospodu podaril svojih sedem krav, saj mi jih bo potem Bog poslal štirinajst.«

Kakor mišljeno, tako storjeno. Druga dne je župnikov pastir že pasel vseh štirinajst krav. Nekega dne pa je najstarejša Boltežarjeva krava, ki je kot vodnica nosila sedaj zvonec, naenkrat zdirjala ter tekla naravnost v Boltežarjev hlev, za njo pa vse ostale. Ko pride Boltežar s polja domov, zagleda poln hlev krav in se silno razveseli, misleč, da ga je sedaj nagradil Bog za njegovo darežljivost.

Veselo je pa ni trajalo dolgo časa, ker je kmalu prisopihal k Boltežarju župnik in zahteval krave nazaj. Boltežar je gledal debelo in ni mogel razumeti, za kaj gre. Po dolgem prepiru sta se zedinila tako, da bodo krave tistega, ki bo drugemu prvi voščil »dobro jutro«.

Boltežar si je hitro izmislil načrt, kako bo ujel župnika. Splezal je zvečer na drevo pri farovžu in čakal na njem do jutra. Ko se je zdaniilo in je župnik vstal, je kmalu nato prinesla rdečelična kuharica gospodu zajutrk. Župnik, dobre volje, kakor je bil vedno, ker je imel vsega dobrega v obilici, je kuharico sladko pogladil po polnih licih in jo hotel objeti. Ker je bilo njegovo telo precej rejeno, je tako nerodno zamahnil, da mu je spodrsnilo in da je v padcu podrl tudi kuharico.

Boltežar je ta prizor gledal in si ga v svoji pobožnosti ni mogel prav tolmačiti. Splezal je hitro z drevesa, tekkel v farovž, odprl vrata v župnikovo sobo ter zakričal: »Dobro jutro, gospod župnik!«

Župnik ga je pogledal ves preplašen: »Kdaj pa si prišel semkaj?«

»O, takrat, ko so gospod zapodili njihovo kuharico, ki se je tako nespodobno obnašala,« se je odrezal nič hudega sluteži Boltežar.

Župnik Miha, misleč, da ga Boltežar vleče za nos in da ve, zakaj je kuharica padla, je hitro in udano zamahnil: »Boltežar, zmagal si, krave so tvoje — samo ničesar ne govori!«

Požeruhov račun.

Mežnar Primož: »Natakar, račun!«

Natakar: »Izvolite!« Tri pečenke s solato, pet krvavih klobas, dvajset kruhov, petindvajset čaš piva, tri litre vina, dalje ste razbili en vrček, en kozarec in en liter, porabili pet škatlic užigalic in celo skodelico zobotrebecv — skupaj 1300 kron.»

Primož (nezadovoljen z računom): »Hm-ja, še nekaj ste pozabili, da sem šel tudi petkrat na stran — če že vse računate...«

Dober nasvet.

Kapetan je imel na vojake, odhajajoče domov, patrijotičen nagovor, koncem katerega je dejal: »Ko pridete domov in se oženite, ne pozabite na disciplino...«

Ženski kotiček

Alkohol in doječe matere. Pri nas je zelo razširjeno napačno mnenje, da alkohol ugodno deluje na moč in vzdrževanje doječih mater. Toda številni poizkusi so dognali, da se v mleku doječih mater vedno nahaja tudi alkohol, ako so ga nekaj časa prej zaužile. Použiti alkohol pride pri doječih ženskah v njihovo mleko ter prehaja v organizem dojenčka, ki se na ta način zastruplja. Od tega izvirajo predvsem različni krči dojenčkov, njihovo slabo prebavljanje

in stalno slabšanje njihovih šibkih moči. Doječe matere naj torej ne uživajo alkohola! Ta opomin je zlasti umesten za nas Slovence, kjer je silno razpaseno to glupo naziranje, da alkoholne pijače »nucajo« porodnicam.

Zamazano perilo se dá z malo petrolejem brez velikega truda lepo oprati. Vzemite na vsakih 60 litrov vode šest žlic petroleja in četrt kilograma mila (žajfe). Vse to se mora kuhati vsaj pol ure. Potem položite umazano perilo brez vsakih drugih priprav v lonec ali kotel in pustite vse v tej tekočini kuhati pol ure. Posebno za kuhinjsko in delovno perilo je to najboljši način pranja, ker perilo najmanj trpi. Zmencati je treba perilo samo enkrat.

Čiščenje s salmijakom. Cinasto posodo očistite najlažje s salmijakom. Par kapljic nakapljite na volineno cunjo in obričajte posodo zunaj in znotraj, pa bo kakor nova. Ravno tako vlij v vodo, s katero mislite umiti okna, žlico salmijaka in čudila se boš, kako hitro se bodo okna svetila. Madeži na suknenih oblekah se izvrstno očistijo z vodo in salmijakom. Z barvano obleko je treba seveda previdno postopati, zato poizkušaj prej na drugi strani, če mogoče salmijak ne škoduje barvi.

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poizkusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se boste čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Močnejši in boljši kakor francosko žganje in čez 25 let priljubljen! Z zavojem in poštnino: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev s 5% nim doplačilom razpošilja: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 360. (Hrvatsko).

Upokojenec

finančne stroke, več tudi poljskega dela želi vzeti v najem gostilno, oziroma kako posestvo ali pa postati oskrbnik istega. Ponudbe pod šifro „Zanesljiv“, Prihova, p. Konjice.

JESEN – ZIMA!

Najceneje kupite vsakovrstno manufakturno blago v trgovini

Ant. Savnik, Škofja Loka, Glavni trg.

Na zahtevo se pošiljajo vzorci in ceniki.

Treba, da morete FELLERJEV ELZAFLUID povsod kupiti!

Ako ugotovite, da Fellerjevega pravega Elzafluida kje ne morete dobiti, prosimo sporočite, in takoj se Vam naznani najugodnejše mesto, kje se prodaja.

To je najboljšo, kar sem kdaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za ude! Za vrat! Za glavo! Za zobe! Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V zimi! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelujoč, bolečine lajšajoč, koristen in mnogostransko uporabljen. Je veliko močnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi Vi rečete:

To je najboljšo, kar sem kdaj okušal!

Skupaj s pakovanjem in poštnino stane: 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 Din, 12 dvojnati ali 4 specialne steklenice 84 Din, 24 dvojnati ali 8 specialnih steklenic 146 Din, 36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic 208 Din.

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 Din in 3 Din; Elza-mentolni črtniki 4 Din; Elza-pospalni prašek 3 Din; Elza-ribje olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-košonska voda 16 Din; Elza-sumski miris za sobo 15 Din; Glicerol 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysosol 12 Din; Kisele čaj od 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-mrčesni prašek 7 Din; strup za podgane in miši 7 Din. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj še 5% doplaka. Adresirati natančno: **EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 360, Hrvatsko.**